

Buna Vestire, Andrei Rubliov, 1405, Moscova

DIN SUMAR:

▶ACTUALITATE * BIOETICA

– Pr. HOREA PETREA
– MIRCEA GELU BUTA (p. 2)

▶SPIRITUALITATE

– Monahia PARASCHEVA BUCULEI (p. 3)

▶IN MEMORIAM

– Arhim. DUMITRU COBZARU (p. 4)
– Arhim. ANDREI COROIAN
– PETRONELA TALOS (p. 5)

▶TINERII ÎN BISERICĂ

– RADU COPIL (p. 6)

▶PROFESORUL DE RELIGIE

– GIANINA MĂRCUS
– FELICIA BARBOS (p. 7)

▶HISTORIA * THEOLOGICA

– MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN
– LILIANA-ELENA BOAMFĂ (p. 8)

▶ARTA SACRA

– MARCEL MUNTEANU
– COSTION NICOLESCU (p. 9)

▶MORALIA

– MARIN-MARIUS TRUCULESCU (p. 10)

▶AGENDA IERARHILOR

(p. 11)

▶GRILA RADIO

(p. 12)

†Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

Postul Mare este o șansă de tămăduire sufletească și trupească

An general se consideră că postul este un mijloc de mortificare a patimilor trupești și de ponderare a tendinței de a acumula kilograme. O fi și lucrul acesta, dar postul nu folosește numai trupului, ci și sufletului.

De fapt, între suflet și trup este o legătură puternică. Unul îl influențează pe celălalt. Se sfințesc sau se prăbușesc împreună. Pe bună dreptate, Sfântul Grigore Palama spunea: „Plăcerea, trecând de la trup la minte, o face pe aceasta cu chip trupesc, neîmbunătățindu-se prin împărtășirea de ceea ce e mai bun, ci transmițându-i mai vârtos aceleia ceea ce e mai rău... Dar tot așa plăcerea duhovnicească care, începând de la minte trece la trup, nestricându-se prin participarea la trup, preschimbă trupul și-l preface duhovnicesc”¹.

Trupul apoi, împătimit în plăceri, îndobitocește sufletul. Un om ajuns în această stare nu se mai poate ruga, nu poate avea preocupări duhovnicești. „Până ce ne stăpânește împătimitirea, spunea același sfânt părinte, nu putem gusta rugăciunea minții, nici măcar cu cuvântul de pe vârful buzelor, și avem nevoie să simțim, prin simțul pipăitului, numaidecât durerea postului, a privegherii și a altora ca acestea, dacă voim să ne îngrijim de rugăciune. Căci numai prin ea se mortifică pornirea păcătoasă a trupului și gândurile care mișcă patimile animalice se fac mai cumpătate și mai slabe”².

Postul, așa cum l-au gândit Părinții, este trupesc și sufletesc. Postim „de bucate” dar, în același timp, postim și „de răutate”. Postul este o șansă de îmbunătățire a vieții, de aceea creștinii buni îl așteaptă cu drag. Așa spune și Triodul, cartea postului: „Vremea postului să o începem cu bucurie, supunându-ne pe noi nevoițelor celor duhovnicești, să ne lămurim sufletul și să ne curățim trupul. Să postim precum de bucate, așa și de toată patima, desfătându-ne cu virtuțile Duhului. Întru care petrecând cu dragoste, să ne învrednicim toți de a vedea preacinstita patimă a lui Hristos-Dumnezeu și Sfintele Paști, duhovnicește bucurându-ne”³.

De fapt, rezultatele duhovnicești ale postului sunt cele mai importante, iar cele legate de siluetă, deși nu sunt de neglijat, cad pe al doilea plan. Oricum omul cumpătat, omul care postește este mai sănătos decât cel care se îmbuibă cu mâncăruri alese.

Tito Colliander, referindu-se la efectele postului, scrie lucrul următor: „Când postim, simțim cum ne sporește recunoștința față de Dumnezeu, care l-a învrednicit pe om cu puterea de a posti. Postul îți deschide o lume a cărei existență abia de-o bănuiai. Toate amănuntele vieții tale, tot ceea ce se petrece înăuntru și în jurul tău îți apar într-o lumină nouă. Curgerea timpului capătă un rost nou, bogat și rodnic. Așipeala și obișnuita învâlmășeală a gândurilor fac loc, în timpul privegherii, unei depline limpezimi a cugetului”⁴.

În general, sunt cunoscute cele mai importante urmări ale postului: el temperează pornirile păcătoase ale trupului, întărește voința noastră slabă; dă expresie pocăinței noastre; creează un climat potrivit pentru rugăciune și este o jertfă bine primită de Dumnezeu.

Se știe că în stărnirea poftelor trupești dracii au un rol deosebit: „Dracul se așează în stomac, spune sfântul Ioan Scărarul, și nu-l lasă pe om să se sature, chiar de ar mânca tot Egiptul și ar bea Nilul întreg”⁵. De aceea Mântuitorul este limpede în învățătura Sa: „acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post” (Matei 17, 21).

Chiar dacă pentru lumea secularizată postul este înțeles mai mult ca o dietă, pentru creștinul practicant este un mijloc de despătimitire, de vindecare și chiar un mod de a-și mărturisi apartenența la Biserica Ortodoxă. Prin post se ajunge la o stare echilibrată a trupului, dar cea mai mare realizare e cea spirituală.

„Fiecare facultate a sufletului se arată după post într-o stare mai bună; oglinda conștiinței, nemaifiind îngreunată de suflările trupului, devine mai curată și oglindește în sine, mult mai lămurit legea dumnezeiască și nelegiuirile noastre, și ne dă putința să vedem până și cele mai neînsemnate pete, până și cele mai mici abateri de la calea adevărului; voința capătă putere în ocârmuirea întregii corăbii a sufletului”⁶.

¹ Filocalia 7, Despre rugăciune, București, 1977, p. 233.

² Ibidem, p. 229.

³ Triod, București, 1986, p. 97.

⁴ Tito Colliander, Calea Asceților, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, p. 63.

⁵ Scara XIV, 23, Filocalia 9, București, 1980, p. 217.

⁶ Inochentie al Odesei, Cuvântări la Postul Mare, București, 1910, p. 49.

➤ **N**rin post sufletul redevine stăpân și trupul slugă pentru că, din nefericire, datorită patimilor, trupul devenise stăpân și sufletul slugă. Ori, noi știm că atât sufletul cât și trupul împreună vor moșteni ori fericirea veșnică, ori osânda veșnică.

Așa că nădăjduim în puterea tămăduitoare a postului, atât pentru suflet, cât și pentru trup. Mai ales că sufletele noastre, acum la începutul perioadei Triodului, au trecut printr-o mare încercare. Vindecarea nu poate veni decât de la Dumnezeu.

Nădăjduim că perioada postului ne va aduce mângâierea și liniștea, iar Rugăciunea Amvonului, de la Liturgia Darurilor mai Înainte Sfințite o vom rosti cu toată inima: „dă-ne nouă, Bunule, lupta cea bună să luptăm, calea postului să o săvârșim, credința nedespărțită să o păzim, capetele nevăzuților balauri să le sfărâmăm, biruitori asupra păcatului să ne arătăm și, fără osândă, să ajungem a ne închina și Sfintei Învieri”⁷.

⁷ Liturghier, București, 2012, p. 327.

Activități cu tinerii la parohia clujeană a „Tuturor Sfinților”

Pr. Horea Petrea

Ne lângă participarea în cadrul Proiectului „Alege școala”, promovat de Patriarhia Romană, începând cu data de 1 martie 2012, în Parohia Ortodoxă a „Tuturor Sfinților” din Cluj-Napoca se face lansarea a încă 2 acțiuni care au în vedere copiii ortodocși din cartierul Mănăștur. De 8 ani în parohia noastră funcționează Cercul de pictură pe sticlă “Micul iconar”, iar interesul și deschiderecopiilor ne-au determinat să ne gândim și să promovăm și alte activități benefice pentru educația și formarea de caractere. Într-un alt sens, încercăm prin intermediul acestor activități desfășurate în cadrul și în duhul credinței ortodoxe să contracaram tendința de izolare sau falsa socializare prin intermediul site-urilor „specializate”, să atenueăm înclinațiile violente și agresive din școli, să diminuăm din comportamentul copiilor frustrările, complexe și inhibiția, să dăm speranță și echilibru celor care sunt în grija

unui singur părinte sau a altor rude prin plecarea părinților la munca în străinătate. Acțiunile pe care le propunem se adresează copiilor cu vârsta cuprinsă între 8 și 15 ani, ele incluzând activități moral educative, culturale, artistice, de promovare a tradițiilor, activități de dezvoltare a îndemnării, activități ecologice sau de voluntariat, vizionări de filme și documentare, jocuri, excursii, pelerinaje etc. De asemenea, intenționăm să formăm un grup coral care să împropăteze cântarea liturgică și să susțină concerte la Praznicele Împărătești. Un fapt demn de subliniat este că în aceste activități sunt implicați în mod direct studenții sau absolvenții ai diferitelor facultăți, tineri ortodocși din parohia noastră, creștini practicanți deschiși spre activități de voluntariat. După ce se va face o riguroasă preselecție, copiii vor fi îndrumați spre secția cea mai potrivită cu înclinațiile fiecăruia. Menționăm că toate aceste activități sunt gratuite, nu se percepe nicio taxă, iar aceia care doresc pot să participe la mai multe secțiuni în același timp, activitățile desfășurându-se în zile diferite în spațiul special amenajat din demisolul bisericii.

Să păstrăm credința deschisă

Mircea Gelu Buta

Uvintele lui Isus Fiul lui Sirah vin dintr-o lume în care sănătatea, boala, viața și moartea, pacientul și medicul, omul și natura sunt văzute într-o strânsă legătură: „*Doctorului, pentru slujba lui, dă-i cinstirea ce i se cuvine, / căci, și pe el, Domnul L-a făcut. / Că de la Cel-Preaînalt vine tămăduirea și [doctorul] de la rege va primi dar. / Știința doctorului îi înalță fruntea; / în fața celor mari se bucură de cinste. / Domnul este Cel ce din pământ a făcut leacurile, / iar omul înțelept nu le disprețuiește. / Oare nu printr'un lemn s'a îndulcit apa, / pentru ca prin aceasta să I se cunoască puterea? / Tot El este Cel ce le-a dat oamenilor știința, / ca să fie El slăvit în minunile Sale. / Prin ele [doctorul] îngrijește și curmă suferința, / prin ele farmacistul își face amestecuril. / În acest fel, lucrările Lui nu rămân la mijlocul drumului / și de la El vine pacea pe fața pământului. / Fiule, dacă ești bolnav, n'o lua în ușor, / ci roagă-te Domnului, iar Domnul te va vindeca. / Îndepărtează greșala, păzește-ți mâinile curate / și de tot păcatul curățește-ti inima. / Adu jertfă de tămâie binemirosoare / și, drept jertfă de pomenire, făinuță de grâu / și prinoase mărinimoase, după puterea ta; / apoi fă-i loc doctorului, căci Domnul 1-a făcut, / și nu-1 îndepărta, fiindcă ai nevoie de el. / Sunt împrejurări când izbânda se află'n mâinile lui, / căci și el I se va ruga Domnului / ca prin el Acesta să-ți dea ușurare / și vindecare, ca să scapi cu viață, / Cel ce păcătuiește împotriva Celui ce 1-a făcut, / acela să cadă în mâinile doctorului !..”¹.*

Cu alte cuvinte lumea este creația lui Dumnezeu, opera înțelepciunii Sale. Dacă are inimă bună și o viață dreaptă, omul poate să cerceteze această înțelepciune, să participe la ea și astfel să-și îndrepte și să-și îmbunătățească viața. Medicul participă și el la înțelepciunea lui Dumnezeu, care îi luminează mintea ca să vadă „cauzele bolilor” și să găsească „căi de vindecare”, căci „și el se va ruga Domnului”².

Acest iudeu înțelept, care a trăit în jurul anilor 180 î.Hr. în Ierusalim, vine dintr-o lume spirituală în care și greșelile Hipocrate și-a formulat idealul său medical, materializat într-un cod moral.³ Oare este pe cale de dispariție lumea spirituală a lui Isus Sirah, a lui Hipocrate, cu datele ei religioase și morale, cu acea înaltă etică profesională? Este deja de domeniul trecutului? Unde se situează etica medicală astăzi? Cum o să arate ea mâine, când schimbările rapide din societate se confruntă cu provocări morale tot mai noi și mai complexe? Oare nu există ceva comun între criza care se manifestă în medicină, dar și în credință, iar depistarea acestor elemente nu ar putea ajuta la depășirea situației de impas în care ne găsim?

Am văzut de multe ori cum organizatorii serviciilor de sănătate din România își exprimă frustrarea pornită din imposibilitatea aplicării practice, în context românesc, a teoriilor manageriale dezvoltate, în principal, în mediile protestante, neoprotestante și chiar catolice. În primul rând, aceștia reclamă lipsa de resurse financiare și materiale. De aceea trebuie subliniat faptul că, atunci când sunt întrebați despre resursele spitalelor, managerii români se gândesc aproape exclusiv doar la resurse financiare, tehnologie și clădiri, iar foarte puțini dintre ei aduc în discuție potențialul uman și resursele psihologice de creativitate, colaborare și implicare. Cu alte cuvinte este vorba de dragostea creștină care trebuie să se manifeste între oameni. A avea bunăvoință, compasiune și înțelegere pentru cei din jur și a face tu primul pas către ceilalți, nu costă nimic. Deseori obținerea rezultatelor de calitate ține mai mult de implicarea personală decât de resursele materiale disponibile. A-ți păsa de colegi și a-i spune celui de lângă tine ce progrese profesionale a făcut, de asemenea nu costă. Dar dacă

¹ Biblia sau Sfânta Scriptură, versiune diortosită după Septuaginta, de Bartolomeu Anania. Ed. Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 2001, Cap. 38, p. 1356.

² Schönborn Ch. – Oamenii, Biserica, Țara, Ed. Anastasia, București, 2000, pp. 169-170.

³ Buta M.G., Buta L. – O istorie universală a nursingului, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000, p. 71-74, vezi și Buta M.G. – Despre morală medicală, în Medicia și Biserica, vol. II, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2004, pp. 28-31.

nu-ți păsa de oameni și urmărești doar un consum minim al resurselor financiare și materiale, cel mai adesea te va costa mult, poate chiar viitorul colectivului pe care-l conduci.⁴

Iată de ce, înțelepciunea celui care conduce pleacă de la modul în care poate aprecia bogăția de resurse psihologice și simbolice ale oamenilor, conștientizând faptul că lucrând nu numai cu mintea, ci și cu inima, pot fi obținute performanțe și rezultate de excepție.⁵

Pe de altă parte, ținând cont de natura integrală a ființei omenești, putem astfel contrabalansa aspectul dezumanizant pe care-l poate căpăta medicina în forma ei actuală, prin reducerea omului doar la una din dimensiunile sale. Astfel bolnavul este fie raportat la boala sa, privită ca o entitate în sine, concretă sau abstractă, el devenind astfel un caz printre multe altele de același fel, fie mult mai grav, redus la o sumă de rezultate ale analizelor, care-i stabilesc starea de sănătate cu ajutorul statisticilor.⁶

A-l considera și a-l trata pe omul bolnav ca pe o persoană înseamnă a-i respecta propria-i psihologie, modul său particular de viață și propria-i istorie. Această istorie nu se reduce doar la ceea ce cuprinde anamneza medicală, ci e istoria unei întregi existențe, care-i este proprie, ca și personalitatea sa.

Omul aflat în suferință, trebuie să simtă că doctorul și cei care-l îngrijesc îl privesc ca pe o ființă unică, îl prețuiesc pentru ceea ce este și-l consideră de neînlocuit, că sunt sensibili la starea lui specială, la propriile-i nevoi și le pasă de ce se va întâmpla cu el.

A-l socoti pe bolnav drept persoană, înseamnă de asemenea a stabili cu el relații interpersonale. Strădania creștinului de a părăsi modul de existență individual, adică cel legat de păcat și patimi, centrat pe sine și de a ieși în întâmpinarea aproapelui, aflat în boală și suferință, a i se deschide, a avea cu el legături personale, întemeiate pe iubire fraternală, este o îndatorire fundamentală pentru medicul creștin, pentru personalul medical creștin, ca și pentru oricare creștin de altfel.⁶

⁴ Tufănuș Cătălin-Managementul-între resurse și implicarea personală, în Rev. Management în sănătate, anul IX, nr.1, 2005, p. 1

⁵ Buta M.G., Buta I.A. – Bioetica între mărturisire și secularizare, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, pp. 120-121

⁶ Ibidem.

Catehezele Postului Mare în parohiile Arhiepiscopiei Clujului

Postul Mare este o binevenită șansă de a ne curăți și sfinți viața, dar și o invitație pentru credincioși de a se apropia mai mult de Dumnezeu, prin meditație, prin rugăciune și post, dar și prin învățarea credinței.

Mare bogăție liturgică a Postului vine în întâmpinarea acestui efort sufletesc al credincioșilor și, de aceea, în altpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei le-a cerut preoților, într-o scrisoare circulară, ca pe lângă Liturgia de duminică să officieze, cel puțin, miercuri și vineri Liturghia Darurilor Înainte Sfințite.

Continuând deja o foarte utilă tradiție catehetică consolidată la Cluj, în ultimii ani, Mitropolitul Andrei le-a cerut preoților ca în Duminicile Postului Mare, la vecernie, să țină în fața credincioșilor o cateheză, folosindu-se de materialul pus la îndemână de Catehismul „Viu este Dumnezeu”, în partea a IV-a și a V-a. Tema acestui program catehetic este „Vestirea Împărăției” și „Crucea și Învierea”.

O altă alternativă, pentru cei ce doresc, este oferită și de carte de predici pentru Postul Mare a lui Inochentie al Odesei, tipărită la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, în anul 2005.

Mitropolitul Andrei le recomandă preoților să fructifice din plin această perioadă a postului în folosul sufletesc al credincioșilor angajându-i, prin rugăciune, cântare și cateheză în trăirea cât mai autentică a misterului vieții creștine. Întrucât catehezarea este un element important al misiunii Bisericii, această perioadă a postului se arată benefică și pentru faptul că tinerii sunt mai prezenți în biserici și pot fi antrenati în procesul de transmitere a credinței.

Biroul de presă

Smerenia – virtute reprezentativă a monahului

Monahia Parascheva Bucureli

„Smerenia să fie pentru tine începutul și sfârșitul bunătaților”

(Sfânta Singlitichia)

iețuirea călugărească este asemuită de părinții filocalici unui copac înalt și foarte roditor. Rădăcina lui reprezintă desprinderea de toate cele trupesti, ramurile reprezintă nepățimirea sufletului, iar rodul bogat – pleiada virtuților. Cel care pornește pe acest drum, viitorul monah, o face în urma unei chemări tainice, personale, adresate lui de către Dumnezeu în licărul inimii, iar opțiunea sa liberă presupune asumare conștientă și jertfă.

Monahul nu se însingurează doar cu trupul, nu-și schimbă doar vocabularul, nu-și leapădă doar portul, nu se depărtează doar de rudeni, el trebuie să fie mereu într-o stare de veghe, să fie întotdeauna atent la cele ce se petrec în lăuntru său, de pildă ce gânduri se nasc, ce repercusiuni au ele asupra sufletului. Trebuie să lupte cu sinele său fără cruțare, ca biruindu-și patimile, să dobândească înnoită frumusețe. „Cearcă-te pe sine în fiecare zi ca să vezi ce patimă ai biruit, ne îndeamnă sfântul Isaia, dar nu te încrede în sine, că mila și puterea ale lui Dumnezeu sunt”¹. În același cadru al biruirii patimilor, dorind parcă să schițeze un portret al celui ce s-a înstrăinat de lume, Avva Pimen zice: „Nu este călugăr cărtitorul, nu este călugăr cel ce face răsplătire, nu este călugăr mândiosul.”²

Îndeobște, este cunoscut faptul că de Dumnezeu nu ne putem apropia decât întru străpungerea inimii, având conștiința păcătoșeniei proprii și a minciunii din noi. Numai într-o „inimă înfrântă și smerită” poate să lucreze Cel ce ne-a zidit, pătrunzând cu lumina iubirii Sale curățitoare și tămăduitoare.

Smerenia, acest barometru al adevăratei sporiri, reprezintă realismul vieții duhovnicești. „Sunt mai rău decât toți”, mărturisim adesea, dar oare crede inima noastră acest adevăr sau rămâne doar o simplă afirmație, pentru că în realitate ne considerăm foarte buni, ori cel puțin mai buni decât ceilalți, deși cu viețuirea dovedim contrariul. Atâta vreme cât negura patimilor egoiste străjuiește în noi și nu luptăm, atâta vreme cât nu putem răbda muștrări, înjosiri, învinuiri pe nedrept, încercări de tot felul, fără să ne pierdem pacea, atâta timp cât nu iubim, smerenia nu va deveni o stare permanentă în noi. Pentru aceasta este nevoie de lucrare duhovnicească. „Tu socotești că ai smerenie, citim în Scara Sfântului Ioan Sinaitul, dar nu te suporti nici pe tine însuși defăimându-te. Deci dacă vrei să cunoști că ești smerit la cuget, defăimă-te cu sinceritate în fața ta și a altora”³.

Cel ce a deprins să se îmbrace cu această virtute, socotește ca nimic faptele bune săvârșite, izgonește de la sine iuțimea și mânia, urăște slava și lauda omenească. În acest context, despre Avva Macarie se relatează că dacă venea vreun frate la dânsul pentru sfat ca și la un stareț sfânt ce era, nu-l povățuia cu nimic. Însă dacă cineva îi zicea ca și defăimare: „Avva, oare când erai camilar și furai săpun, nu te băteau păzitorii? Deci dacă acestea îi zicea lui cineva, îi grăia cu bucurie orice îl întreba”⁴.

Smereniei îi este străină fățarnicia, clevetirea, împotrivirea în cuvânt, nesupunerea, iar despre cel ce se unește cu ea, Sfântul Ioan Scărarul zice că devine lin, blând, ușor de înfrânat, nesupărăcios, milos, veghetor, netrândav, senin.⁵ Ca poartă a cerului, potrivit lui Ioan Colov și ușă a nepățimirii în viziunea Scărarului, smerenia rodește odihnă celui ce a sădit-o în inima sa, după nemincinosul cuvânt al Domnului: „...și veți găsi odihnă sufletelor voastre”⁶. Prin ea se păzesc celelalte virtuți, prin ea se păstrează harul primit, și fără această cuvioasă virtute „este zadarnică toată osteneala și cu multe dureri drumul”⁷, mărturisește în dumnezeieștile sale învățături Cuviosul Petru Damaschin.

Cel smerit nu va cădea niciodată pentru că fiind mai prejos decât toți și dedesubtul a toată zidirea, nu mai are unde să cadă: „Câinele este mai bun decât mine, considera în această

privință Avva Xantie, că și dragoste are și la judecată nu vine”⁸. Ca o ilustrare a celor menționate, mă voi referi și la Avva Moisi despre care se istorisește că, după ce a fost hirotonit, vrând arhiepiscopul a-l ispiti, i-a îndemnat pe clerici să-l alunge când va intra în altar, apoi să asculte ce va zice. Deci, intrând, starețul l-a alungat, apostrofându-l: „Du-te afară etiopianule!” Iar el ieșind zicea către sine: „Bine ți-a făcut, încenușatule cu pielea și negrule! Tu nefiind om, ce vii cu oamenii?”⁹

Cu ajutorul smereniei, sufletul se poate ridica din adâncul păcatului la cer fără fapte deosebite și aș evoca aici smerenia vameșului. Dimpotrivă, în absența acestei virtuți, toate faptele bune pe care le săvârșim, toate ostenele: post, metanii, privegheri, rugăciune, își pot pierde însemnătatea și devin nefolositoare, fiind mistuite de mândrie. În acest context, Sfânta Singlitichia, învățându-le pe monahiile din obștea sa că smerit-cugetător (ταπεινοφροσύνη/ tapinofrosini) înseamnă umil la minte, le povățuia că dacă nu vor respinge orice slavă, nu vor dobândi marea comoară a smereniei. Diavolul poate imita toate celelalte virtuți, întrucât el nu mănâncă, nu bea, nu doarme, nu se căsătorește, dar această marea virtute, el nu o cunoaște. Și spunea sfânta: „Chiar dacă ajungi pe culmea isprăvilor ascetice, să nu nutrești gânduri înalte despre tine însuși, că și demonii te pot întrece”¹⁰. Concluzia o aflăm tot de la ea: „...trebuie să fii întotdeauna împodobită cu smerenia”¹¹.

În marea Sa iubire față de oameni, Mântuitorul Iisus Hristos S-a făcut pildă vie de smerenie, înveșmântându-Se în această virtute atunci când S-a întrupat. La dumnezeiescul Său îndemn: „Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima” (Mt 11, 29), au răspuns de-a lungul timpului toți cei care au ales a-L iubi, înțelegând că sunt pământ și cenușă. Neștiuți cu numele, unii dintre aceștia au rămas însă cunoscuți prin cuvintele pline de har ce ni le-au transmis. Să ascultăm câteva dintre acestea:

♦ „Zis-a un Bătrân: voiesc să fiu biruit și să am smerenie, decât să fiu biruit și să am mândrie.”¹²

♦ „Zis-a un Bătrân: să știți că alt drum către mântuire nu este decât smerenia.”¹³

♦ „Un frate era la Chilii și la atâta smerenie a ajuns, încât acesta se ruga totdeauna: Doamne, trimite-mi trăsnet, căci fiind sănătos nu te ascult.”¹⁴

♦ Zicea un vechi Bătrân: „...nu urî pe cel ce te necinștește.”¹⁵

Această virtute care înobilează firea noastră, care ne deschide spre comuniune cu Dumnezeu și cu cei de lângă noi, smulgându-ne din opacitatea și rigiditatea mândriei, se poate cultiva și pe temelia altor virtuți. Aș enumera aici: ascultarea, frica de Dumnezeu, dreapta socoteală, sinceritatea inimii, înfrânarea, rugăciunea, și pentru a ajunge la ea este nevoie de multă înțelepciune și răbdare, cursele dracilor și ispitele lor fiind de multe și felurite forme. De un real folos spre smerirea sufletului ne este cugetarea la Nașterea Domnului, Care S-a smerit într-atât că a luat chip de rob pentru învierea noastră, cugetarea la patimile Lui cele mântuitoare, că și-a întins mâinile pe cruce și S-a așezat în mormânt pentru noi, cugetarea la desăvârșita smerenie a Celei pline de har, a pururea Fecioarei Maria, care a întrecut pe heruvimi și pe serafimi prin sfințenia ei, amintirea păcatelor ce le-am săvârșit, dar și gândirea la faptul că toate cele ale lumii - pentru care deseori robim -

sunt deșarte. Astfel, în Everghetinos citim despre un Bătrân căruia i s-a arătat în somn o Femeie de o nespūsă frumusețe, înveșmântată cu porfiră și care i-a zis cu liniștit glas: „Cei ce se leapădă de lume pentru Împărăția cerurilor, în osteneală, în trudă și în multă smerenie și sărăcie, datori sunt a stăruii fără risipire în Dumnezeu, iar nu în lux, în slavă – deșartă și bogăție.”¹⁶

Dacă de dragul slavei, cineva poate fi tentat să făgăduiească virtuți pe care nu le cunoaște, semn de adâncă smerenie, spre a fi disprețuit, este să afișeze păcate ce îi sunt străine. Pentru exemplificarea acestui ultim aspect, apelez din nou la Părinți, care bătătorind cu osteneală drumul prin hățșuri, au luminat pentru noi cărările. În acest sens, se spune despre Avva Simon că, venind la el un stăpân să-l vadă și să ceară blagoslovenie, îmbrăcându-se cu chentonionul (un fel de haină) și luând pâine și brânză în mâinile sale, s-a așezat mâncând în poartă. Venind stăpânul cu alaiul său, nebăgându-l în seamă, a întrebat: „...acesta este pustnicul despre care am auzit? Și îndată s-a întors de acolo.”¹⁷

Doresc să prezint în continuare un impresionant îndemn la smerenie adresat nouă tuturor, de către poate cel mai mare maestru în descrierea acestei virtuți, Sfântul Isaac Sirul, care ne dezvăluie totodată și un secret pentru a dobândi această neprețuită comoară: „Făptură prea mică, vorești să afli viața? Ține în tine credința și smerenia. (...) Vorești să le dobândești pe acestea care sunt cuvântări ale vieții? Umblă cu simplitate și nu întru cunoștință înaintea lui Dumnezeu. (...) Când vei veni înaintea lui Dumnezeu prin rugăciune, fă-te în gândirea ta ca o furnică și ca cele ce se târăsc pe pământ și ca un vierme și ca un prunc care se bălbăie. (...) este haina lui Dumnezeu.”¹⁸

Duhul Sfânt acum și în veac același este. Sub oblăduirea Lui, lucrătorii din ogorul virtuții și în vechime și astăzi, la fel învață. Un ales mărturisitor al virtuții smereniei, un mare trăitor al ei, în marea sa dragoste pentru Dumnezeu, a fost și Sfântul Siluan, care s-a nevoit în Mănăstirea rusească a Sfântului Mare Mucenic Panteleimon din Sfântul Munte Athos. Îndelungata sa viață de nevoită (46 de ani) și mai ales după ce l-a văzut pe Hristos viu, „a fost o fierbinte căutare a smereniei”¹⁹, scrie ucenicul său, arhimandritul Sofronie Saharov. El ne invită să ascultăm un neobișnuit cânt ce ne dezvăluie taina luptei acestui gigant duhovnicesc spre a dobândi smerenia: „Cântul meu iubit: Curând voi muri și ocarnic sufletul meu se va pogori în iad și acolo singur eu voi suferi în întunecata temniță și amarnic mă voi tângu: Tânjește sufletul meu după Domnul, și cu lacrimi îl caut pre El. Cum să nu-l caut? El mai înainte pre mine m-au căutat, și s-au arătat mie, păcătoșului.”²⁰

Părintele Sofronie tâlcuiește că prin cea dintâi parte a acestui cânt, Sfântul se adâncea în iad, trăind adevărat suferințele acestuia; cu a doua parte, pomenind iubirea lui Dumnezeu, se izbăvea de deznădejde. În relatările Starețului citim: „Domnul însuși m-au învățat cum trebuie a mă smeri: «Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui».”²¹ În alt loc el nota că sunt mai multe feluri de smerenie: „Unul face ascultare și întru toate se învinovățește – și aceasta este smerenie. Altul se căiește pentru greșalele sale și se socotește urăciune înaintea lui Dumnezeu – și aceasta este smerenie. Dar alta este smerenia celui ce a cunoscut pe Domnul în Duhul Sfânt.”²² Referitor la această mare taină a smereniei lui Hristos, care este cu neputință de tâlcuit, Sfântul Siluan mărturisește că atunci, din dragoste, sufletul doarește fiecărui om un mai mare bine decât sieși, se umple de bucurie când vede că celorlalți le merge mai bine și suferă când aceștia se muncesc.²³

În ceea ce-i privește pe monahii care nu au pace în suflet și invocă drept pretext pentru aceasta ori dificultatea ascultării, ori chilia necorespunzătoare, ori starețul prea exigent, Sfântul Siluan este convins că nu acestea sunt pricinile războiului ce-l duc, ci sufletul lor bolnav. Și conchide: „Sufletului mândru, nimic nu-i este pe plac, dar celui smerit toate-i sunt bune.”²⁴ Potrivit Starețului, tot războiul duhovnicesc pe care-l purtăm are drept țintă dobândirea smereniei și suferința lumii întrege este cauzată de absența acestui scump mărgăritar. El afirmă că monahul înțelept prin smerenie poate să respingă mândria, că cel ce se smerește îl biruie pe diavol și că „nu este ceva mai bun decât a viețui în smerenie și iubire.”²⁵

(va urma)

¹ Sfântul Isaia în Everghetinosul vol. III, Ed. Egumenița, 2008, p. 95

² Pentru Avva Pimen în Patericul egiptean, Tipărit de Episcopia Ortodoxă Română, Alba – Iulia, 1993, p. 178

³ Sfântul Ioan Scărarul, Scara, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1992, p. 271

⁴ Din Pateric în Everghetinosul, vol. II, Ed. Egumenița, 2006, p. 59

⁵ Sfântul Ioan Scărarul, Op.cit., p. 300

⁶ Evanghelia după Matei, 11, 29, Biblia, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1994

⁷ Petru Damaschin, Filocalia, vol. V, Ediția a II-a, București, 1995, p. 230

⁸ Pentru Avva Xantie în Patericul egiptean, Tipărit de Episcopia Ortodoxă Română, Alba – Iulia, 1993, p. 161

⁹ Pentru Avva Moisi, Idem, p. 142

¹⁰ Viața și nevoitele Sfintei Siglitichia, Materic, Ed. Egumenița, 1991, p. 39.

¹¹ Ibidem, p. 40.

¹² Patericul egiptean, Tipărit de Episcopia Ortodoxă Română, Alba – Iulia, 1993, p. 327.

¹³ Idem, p. 328.

¹⁴ Idem, p. 338.

¹⁵ Sfântul Isaac Sirul, Filocalia, vol. X, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1981, p. 382.

¹⁶ A lui Palladie în Everghetinosul, vol. III, Ed. Egumenița, 2008, p. 496.

¹⁷ Pentru Avva Simon în Patericul egiptean, Tipărit de Episcopia Ortodoxă Română, Alba – Iulia, 1993, p. 219.

¹⁸ Sfântul Isaac Sirul, Op. cit., p. 95-96, 105

¹⁹ Arhimandritul Sofronie, Cuviosul Siluan Athonitul, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009, p. 231

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem, p. 232

²² Ibidem, p. 333

²³ Ibidem, p. 328

²⁴ Ibidem, p. 440

²⁵ Ibidem, p.332

In memoriam – ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu Anania*

Arhim. Dumitru Cobzaru

Lubiți credincioși! N-am început în mod obișnuit pentru că nu doresc să rostesc un cuvânt de învățătură ci un cuvânt de omagiu despre părintele nostru Bartolomeu! Deși, așa cum l-am cunoscut fiecare dintre noi, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu a fost și rămâne pildă vie, chiar dacă a trecut la cele veșnice. Aceasta înseamnă foarte mare lucru, pentru că pildă vie nu poate fi decât cel care l-a urmat cu adevărat pe Hristos – modelul prin excelență al omului.

Aș fi dorit poate să vă zic lucruri sensibile despre Mitropolitul Bartolomeu, deși Înaltpreasfințitul a fost un om care, așa cum l-am văzut noi la prima vedere, era mai rece și rareori își permitea lui însuși momente de gingășie, momente sensibile sau, să zic, sentimentale. Ca unul care am trăit sub același acoperiș cu el ani mulți și în cei peste opt ani de stăreție de la Nicula, sigur că nu chiar în fiecare zi dar aproape, mai mult de jumătate din zilele acelor peste opt ani ne-am întâlnit și am vorbit. Aș vrea să vă spun, că mi-l aduc aminte, poate de două, trei ori, când Mitropolitul Bartolomeu, fără niciun motiv anume, să zic, m-a îmbrățișat părintește! Sigur că ne întâlneam, ne salutăm sau slujeam împreună sau la anumite evenimente ne îmbrățișam...! De două-trei ori, special, fără un motiv anume, simțindu-i iubirea părintească..., ceea ce pentru mine a fost și rămâne un lucru extraordinar și o șansă teribilă pe care cu siguranță prea puțini oameni au avut-o. Mitropolitul Bartolomeu avea și această față, deși el însuși spunea și-mi spunea mie adesea și poate că mi-o spunea prea des, ca să-nțeleg, că pruncii nu se sărută decât în somn. Dar noi, oamenii, așa cum ne cunoaștem, așa cum ne știm, cu siguranță că ne-am fi dorit mai mult din punct de vedere sentimental. Deși, încă o dată vă spun, cel puțin prin ceea ce a dovedit în scris, prin ceea ce a lăsat în urmă, prin oamenii care l-au înconjurat, iată, în cele două săptămâni foarte pline și foarte intense, Mitropolitul nostru ne-a dovedit că ne-a iubit pe toți și, la rândul-ne, și noi am încercat, după puterea noastră, să-i dovedim și să-i arătăm că l-am iubit, că-l iubim și că-i vom păstra veșnică memoria. Dacă pentru noi, colaboratorii apropiați ai Mitropolitului Bartolomeu, a fost o șansă deosebită să fim în preajma lui, să-i cunoaștem gândirea și lucrarea și nu numai să-i cunoaștem gândirea și lucrarea, să ne implicăm și să lucrăm la ceea ce și-a dorit el să se întâmple pentru eparhia aceasta și nu numai pentru eparhia noastră, dar în special pentru eparhia noastră, acestea s-au imprimat adânc în ființa noastră. Și această prezență a Mitropolitului Bartolomeu în ființa noastră nu poate să se șteargă, ci ne va însoți pe tot parcursul vieții. Și, chiar dacă îl vom pomeni sau nu-l vom pomeni, chiar dacă ne vom aduce aminte sau nu ne vom aduce aminte, cu siguranță că tot ceea ce vom face și vom gândi va purta pecetea Mitropolitului Bartolomeu.

Avea foarte multe vorbe de duh! Foarte multe povestiri sau amintiri ni le împărtășea ori de câte ori avea ocazia, deși felul lui era destul de solitar. Mitropolitul Bartolomeu, când a venit la Cluj, a venit singur, înaintea lui a venit o călugăriță trimisă să-i pregătească apartamentul din reședință. El, însă, a venit singur. Dar, ați văzut joi în ziua înmormântării, și nu numai joi, că n-a plecat singur. Pentru că așa cum noi am rămas în ființa noastră cu pecetea lui, și el a plecat din această lume cu pecetea noastră. Pentru că el, de pe acest amvon, de multe ori v-a văzut dumneavoastră chipul, de pe acest amvon de multe ori a simțit că i-ați aprobat atitudinea, de pe acest amvon de multe ori a simțit că i-ați înțeles cuvântul de învățătură, de pe acest amvon de multe ori v-a văzut ființa transformată și nădejdea purtată de fiecare credincios dincolo de aceste ziduri. Pentru că Mitropolitul Bartolomeu a reușit să schimbe oameni! Foarte multe vieți au fost influențate decisiv de un cuvânt al Mitropolitului Bartolomeu! Cei mai mulți dintre aceștia niciodată n-au șansa să o spună de pe acest

amvon sau în paginile unui ziar sau în fața reflectoarelor, dar, pentru că n-au această șansă, nu înseamnă însă, că n-au s-o mărturisească în prezența celor dragi și apropiați. Eu și ceilalți slujitori ai Sfântului Altar în nenumărate rânduri l-am văzut lăcrimând la Sfânta Liturghie, ceea ce dumneavoastră poate n-ați văzut. Eu și călugării de la Nicula, de pildă, l-am văzut de nenumărate ori plângând la hramurile mănăstirii, când se adunau oameni în număr foarte mare, zeci de mii, sute de mii, și care pentru el absolut toți însemnau ceva. Și pentru toți aceia, prezența lui și cuvântul lui a însemnat mult și foarte, foarte mult. Știți prea bine că în premieră, ceea ce nu se întâmpla niciodată și niciunde, la hramurile de la Mănăstirea Nicula, cuvântul Mitropolitului Bartolomeu să fie aplaudat, după aceea a devenit tradiție la fiecare hram. De ce? Pentru că în felul acela oamenii au încercat să-și arate față de Înaltpreasfințitul Bartolomeu comuniunea lor, să-și arate față de Mitropolitul Bartolomeu adevăratele atașamenturi lor total și încrederea lor totală în ceea ce spunea și în ceea ce era.

Toate acestea, câteva crâmpoie, iubiți credincioși, l-au definit pe Mitropolitul Bartolomeu în primul rând în relație cu omul, cu oamenii, pentru că el, la rândul lui, era un om, un om care o viață întreagă s-a străduit și s-a nevoit. Noi vorbim despre nevoie în cărțile duhovnicești și o încercăm și-n viața noastră, zicând că ea este postul și rugăciunea și străduința spre bine și asceza la care trebuie supus acest trup să ajungă să fie stăpânit de duh. Să știți că și Mitropolitul Bartolomeu postea. Maicile care l-au

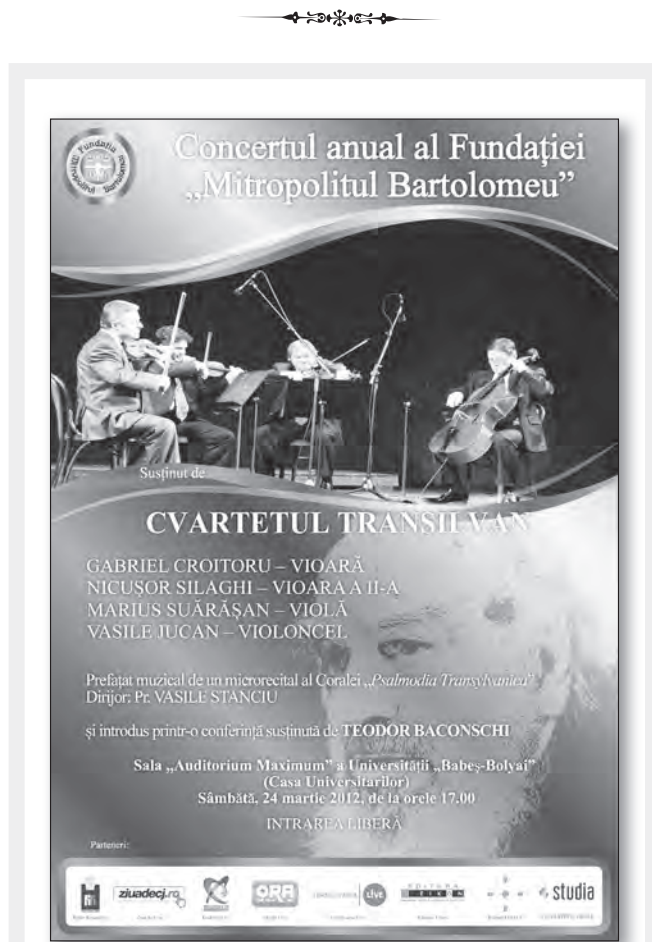
slujit ani de zile știu prea bine acest lucru. Și nu postea chiar oricum. De pildă, în Săptămâna Mare și el postea fără ulei, și era Mitropolit! Mitropolitul Bartolomeu se nevoia. Știți cât lucra pe zi? V-a spus-o de la acest amvon! Peste 14 ore lucra pe zi, lucra efectiv, fie că făcea administrație aici la Cluj, fie că în atelierul biblic la Mănăstirea Nicula lucra la retraducerea Sfintei Scripturi. Nevoia a fost și cei 11 ani cât a lucrat la retraducerea și adnotarea Sfintei Scripturi. Dacă ar fi numai să scrii cu mâna toată Sfânta Scriptură de la cap la coadă și vă puteți închipui ce nevoie extraordinară. Există acest manuscris la Mănăstirea Nicula. Ați văzut în testament vorbindu-se despre acest lucru. Înaltpreasfințitul a scris Sfânta Scriptură de la cap la coadă cu mâna lui și nu o dată. Și, pe lângă faptul că a retradus și a scris comentariile pe care le cunoașteți și care nu sunt toate publicate, bineînțeles, cele mai multe comentarii sunt în manuscris, dacă ar fi toate acestea, ce nevoie teribilă, de 11 ani și nevoie duhovnicească! Și nevoia duhovnicească presupune ispite pe măsura nevoiei. Și a spus-o în caietele de lucru și a spus-o și în anumite împrejurări și ele rămân scrise, o parte dintre ele, în acest manuscris, că ispitele au fost nenumărate în a-l împiedica, în primul rând, în această lucrare duhovnicească de a retraduce și tâlcui Sfintele Scripturi. N-au fost puține și n-au fost ușoare. Poate că o să le cunoaștem pe parcursul anilor atunci când ele, cel puțin în parte, vor ajunge să fie tipărite.

Înaltpreasfințitul se ruga, iubiți credincioși. Și rugăciunea lui nu era numai rugăciunea comună, aceea de a veni și a sluji Sfânta Liturghie, era și rugăciunea particulară. De pildă, la Mănăstirea Nicula și nu numai la Mănăstirea Nicula, și-n reședința mitropolitană, imediat între dormitor și biroul lui, aici, și la Mănăstirea Nicula între dormitor și bibliotecă și birou, avea o capelă. La Nicula capela purta numele Sfântului Apostol Bartolomeu. I-a rânduit acest hram atunci când a sfințit-o împreună cu cei doi vicari și cu părinții din Permanență, cu consilierii și cu cei care au contribuit la construirea reședinței de la Mănăstirea Nicula, este vorba de 11 iunie, ziua Sfântului Apostol Bartolomeu. Ori, Mitropolitul când trecea dintr-o parte în alta, de la birou la dormitor sau invers, se oprea în capelă și se ruga. Și-mi spunea adesea că rugăciunea cea mai iubită era Psaltirea, erau psalmii. Mitropolitul Bartolomeu cel mai mult, cel puțin în ultimii ani, așa cum l-am cunoscut eu, se ruga din Psaltire. Și tot el spunea că după ce-a descoperit poezia Vechiului Testament, cea pe care a retradus-o, n-a mai putut să scrie poezie și nu și-a mai dorit să scrie poezie vreodată. Pentru că, așa cum erau Psalmii sau Cântarea Cântărilor, spunea el, că nimeni vreodată n-a egalat nici pe înțeleptul Solomon cel care a scris Cântarea Cântărilor și nici pe împăratul David care a scris Psalmii. Mitropolitul Bartolomeu se ruga, iubiți credincioși! Și știți prea bine, pentru că l-ați cunoscut, nu s-a rugat numai pentru el, ci s-a rugat pentru noi toți.

Ce să vă mai spun despre Mitropolitul Bartolomeu? Cu siguranță că ar fi foarte multe lucruri de spus, însă pentru noi, fiecare, rămâne să îi purtăm pe mai departe memoria, așa cum și-a lăsat scris în testament. Ori memoria noastră, nu poate fi una doar de aducere aminte. Memoria, în ce-l privește pe Mitropolitul Bartolomeu, trebuie să fie o memorie vie, o memorie ce trebuie să ne pună pe fiecare dintre noi în lucrare, gândirea, simțirea și voința. Pentru că i-am cunoscut gândirea și ea a rămas scrisă în foarte multe pagini; pentru că i-am cunoscut simțirea și ea rămâne vie în sufletele noastre și niciodată nu va fi ștearsă pentru că ea, așa cum am spus la început, va rămâne ca o pecete definitivă; pentru că i-am cunoscut lucrarea prea bine, deși poate că de multe ori n-am reușit să-l sprijinim, totuși i-am arătat, așa cum au arătat-o cei mulți la Nicula bătând din palme, că suntem de acord cu el și că-l susținem.

L-am iubit cu toții...! Au arătat-o deplin credincioșii anonimi din această Catedrală în săptămâna de dinainte de a închide ochii, rugându-se și cerând binecuvântare să citească la Psaltire sau acatiste și participând la Sfintele Masluri ce s-au rânduit pentru sănătatea Mitropolitului și așa cum au arătat-o foarte mulți dintre cei care au trecut pe lângă catafalca și așa cum n-au arătat-o, că n-au putut, cei mai mulți care n-au reușit să ajungă în aceste zile la Cluj.

De aceea, îl rugăm pe Bunul Dumnezeu ca să ni-l lase viu pe Mitropolitul nostru atât în mintea noastră cât mai ales în inima noastră! Amin!

Concertul anual al Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”

Concertul anual al Fundației „Mitropolitul Bartolomeu” susținut de Cvartetul Transilvan va avea loc, **sâmbătă, 24 martie 2012, de la orele 17.00**, în sala Auditorium Maximum a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Concertul Cvartetului Transilvan, format din Gabriel Croitoru – Vioară I

Nicușor Silaghi – Vioară II; Marius Suărășan – violă și Vasile Jucan – Violoncel va fi prefațat muzical de un microrecital al Coralei „Psalmodia Transilvanica” dirijată de Pr. Vasile Stanciu și introdus printr-o conferință susținută de Teodor Baconschi

Prin acest moment, Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” își propune să consolideze tradiția culturală a unui concert anual oferit publicului clujean în memoria fondatorului ei, care, prin opera sa de anvergură, a marcat profund viața culturală și spirituală a Clujului.

Intrarea la Concert este liberă.

*Predică rostită în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, în data de 6 februarie 2011, la Vecernie.

Lumina și iubirea Mitropolitului Bartolomeu (II)

(continuare din numărul anterior)

✠ Arhim. Andrei Coroian

Lecitind scrisorile pastorale de Paști ale Arhiepiscopului și Mitropolitului Bartolomeu Anania, găsim în ele izvor de viață, de bucurie, de lumină și înviere. Sunt și îndrumare de cunoaștere teologică, de inițiere în știința conlucrării (sinergia) cu Dumnezeu spre mântuirea și îndumnezeirea noastră.

Până astăzi învățații și înțelepții lumii păgâne sau cei ai altor credințe decât cea creștină, pun întrebări raționaliste despre al căror răspuns ei înșiși ridică din umeri cu nedumerire.

Cum poate să Se întrupeze Dumnezeu? De ce a trebuit să sufere Hristos? De ce a trebuit să moară Hristos? Dacă Ziditorul lumii este și Atoțitorul ei? Dacă da, cum de se lasă Făcătorul strivit de făptura Sa?

Scrisoarea pastorală din anul 1993¹ consacra răspunsurilor la aceste întrebări și dezlegărilor acestor nedumeriri, de altfel pentru noi creștinii foarte limpezi, căci: „Dacă știm că Dumnezeu a creat lumea, atunci știm că El o și iubește, că doar din iubire a făcut-o. Și dacă o iubește, El o iubește asemenea unui părinte, atât în starea ei de neprihană, cât și în starea ei de păcat”, scrie mitropolitul Bartolomeu. După câteva fraze luminoase în care argumentează cu convingere, teologic și scripturistic, întruparea Fiului lui Dumnezeu, Care ia firea noastră cu afectele ei (frigul, foamea, setea) afară de păcat, arătând motivul esențial al acestui act, care nu este altul decât iubirea, se întreabă: „Cum poate, cum spun unii, Creatorul să-și părăsească creatura Sa?”. Dimpotrivă, în marea Lui iubire, El vine la ea, Fiul lui Dumnezeu Se face solidar cu oamenii, Se întrupează. Apoi, într-un pasaj de mare frumusețe artistică, dezleagă problema cea mai acută și dureroasă, aproape indispensabilă, a ființei umane, suferința: „Există pe lume, scrie mitropolitul Bartolomeu, suferințe care se nasc din păcat, cum ar fi aceea a unui alcoolice desfrânat care-și degradează trupul și ajunge la spital; și există suferințe care se nasc din iubire, cum ar fi aceea a unui bărbat care s-a aruncat în flăcările unui incendiu pentru a salva viața unui copil și ajunge la spital. Între aceste două există o lege: suferința păcatului (adică cea cauzată de păcat) nu poate fi răscumpărată decât printr-o altă suferință, cea a iubirii (adică izvorâtă din iubire). Or, suferința răscumpărătoare, asumată de bună voie, se numește jertfă. Ei bine, toate patimile Mântuitorului Iisus, de care ne-am amintit zilele trecute: sudorile de sânge, palmuirile, scuipările, batjocurile, biciuirea, cununa de spini, drumul Golgotei, răstignirea și moartea pe cruce, toate la un loc alcătuiesc jertfa prin care suferința lui Hristos ne-a răscumpărat pe noi din suferința păcatului. „...Așadar jertfa, suferința din iubire, este cheia izbăvirii din suferință sau pe măsura asumării, măcar aceea a îndulcirii și ameliorării ei. Suferința totală, curată, cinstită (a refuzat băutura anestezică) a Domnului, Care își dă duhul zvârcolindu-Se în cumplite dureri, iertându-i din inimă pe răstignitorii Săi, certifică dumnezeirea lui Iisus și mai ales iubirea nesfârșită a lui Dumnezeu față de noi oamenii.

Dar iubirea este nemuritoare, ea trece dincolo de moarte, dovedindu-o practic inexistentă. Misiunea Domnului nu sfârșește însă pe cruce, în această unică și nemaîntâlnită suferință. Părintele mitropolit, scrie mai departe: „Dacă misiunea Domnului Hristos s-ar fi oprit aici, la Evanghelie, jertfă și moarte, noi, creștinii, n-am avea parte decât de tristețe și plângere. Dar nu, nu s-a oprit aici! Toate acestea aveau un singur drum și mergeau către unul și același deznodământ: Învierea”. Învierea este adevărata viață! „Viața, scrie mitropolitul Bartolomeu, în puterea ei desăvârșită, nu este cea firească, pe care o trăim cu toții între leagăn și mormânt, ci aceea care se manifestă prin înviere, căci numai învierea este aceea care biruie moartea și-i tăgăduiește puternicia”. Transmițând ascultătorilor săi lumina și bucuria Învierii Domnului, păstorul nostru transmitea din propria sa lumină, bucurie și iubire. „Învierea Domnului este mai mult decât un eveniment: e o lucrare... Domnul nu a murit pentru a învia, ci pentru ca prin învierea Lui să-i elibereze pe oameni din robia morții... Prin învierea Sa, Domnul S-a făcut începătură, model și arhetip al propriei noastre învieri”. Învierea din morți este ultima și cea mai strălucită lucrare a Domnului, pecetluită cu înălțarea Sa de-a dreapta Tatălui Său

ceresc. Ea este cel mai mare dar făcut de Dumnezeu oamenilor, cea mai mare minune a Sa și izvorul tuturor minunilor de mai târziu. Din ea părintele nostru mitropolit Bartolomeu împărtășindu-se, a vestit-o lumii întregi cu scrisul și cu graiul său. Prin această lucrare croindu-și propriul său veșmânt de înviere și de slavă, străduindu-se în multe chipuri să arate fiilor săi suflatești, ascultătorilor și cititorilor săi, că învierea Domnului este o stare de har, o lucrare și un dar al lui Dumnezeu oferit oamenilor. Într-o Scrisoare pastorală pascală, din anul 2004², nu a pregetat, spre a arăta marea bucurie a învierii și dimensiunile ei cosmice, să facă o incursiune în istoria lumii și chiar a sportului, amintind despre bucuriile coplesitoare, izvorâte din biruințele unor lupte crâncene.

Părintele nostru mitropolit Bartolomeu a fost un om cu mult har primit de la Dumnezeu și o bogată, unică poate într-un fel, înzestrare nativă. Cuvântul său era puternic, luminător și înviator. Rugăciunea sa de asemenea, puternică, ascultată, primită. A făcut și minuni. Câteva vindecări prin rugăciunea sa, altele la catafalcul sau mormântul său, pe lângă zecile și sutele petrecute asupra sufletelor omenești care s-au transformat ascultându-l. Sunt firești. Aceasta îi era caracteristica principală, firescul. Umanitatea, pe măsura îndumnezeirii sale, se apropie de firescul ei. Aceasta îi atestă autenticitatea în lumina smereniei și a iubirii jertfelnice în care trăiește. Poezia amintită din ciclul *Anamneze* este una dintre cele mai frumoase creștine, și cred că reprezintă universul său lăuntric, hristic:

Puterile cuvântului le știu...

Rostesc și totul se preface-n rost
ologul sburdă, ciungul vă mângâie.
vă-mbrățișați cu cel mâncat de râie,
lunaticul surâde-n adăpost
aude surdul, orbul vede, sfinte
vi-s târfele cetății, prin ce spun
se-ntoarnă osândiții din surghiun
cuvântul meu răzbate și-n morminte.
Uimiți voi credeți că scormesc minuni
ca să-mi arăt puteri nepământene
Minunea, vai!, e numai pentru lene
La spaime sacre, când veți fi imuni?
Sunt om ca voi dar om încuvîntat,
Miracolul e fapta mea cea bună.
De-acum nici o durere n-o să spună
Că mi-a cerut un leac și nu i-am dat.

Din sufletul său, de-acolo din lumina raiului, ne spune cu glas puternic: „Viața e lumină, iar lumina e bucurie. Bucurați-vă de viața lui Hristos, bucurați-vă întru lumina lui Hristos! Bucurați-vă împreună cu Maica Domnului, bucurați-vă laolaltă cu apostolii Domnului! Bucurați-vă cu sfinții lui Iisus, bucurați-vă cu frații lui Iisus, laolaltă cu toți creștinii!... Iar noi din suflet îi strigăm, cu credință și cu dragoste: Veșnică pomenire! Veșnică viață și nemurire! Veșnică slavă și strălucire! În lumina și viața fericită a lui Hristos Cel slăvit cu sfinții Săi, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

² Ibid., pp. 411, 412.

CENTRUL CATEHETIC PROTOPOP MARTIR AUREL MUNTEANU Protopopiatul Ortodox Huedin

✠ Petronela Taloș

Legăsirea liniștii, căutarea sinelui prin căutarea lui Dumnezeu, evadarea din cotidianul agitat, comunicare sensibilă, comuniune prin cântare... sunt doar câteva definiții pe care tinerii din Huedin le-au dat întâlnirilor de joi seara, din cadrul Centrului parohial pentru copii și tineri – Huedin II. În anul 2009, sub îndrumarea părintelui protopop Călin-Ciprian Taloș, la biserica Sf. Treime de pe strada Poștei se adunau primii 50 de copii dornici să dedice sufletului o oră din timpul lor liber. Bucuria noastră, a organizatorilor, a fost că numărul acestor copii s-a dublat sau s-a triplat în unele seri, fără ca cineva să facă prezența. Astfel, în multe seri de joi, ne-am legat în bucurie tainică, în lumina lină a apusului, prin programul de rugăciune, cântare, meditație și comunicare, adaptate vârstei și dorințelor spirituale ale tinerilor noștri participanți.

Activitățile Centrului le desfășurăm acum miercuri seara, de la orele 18, în trei cicluri de câte șapte săptămâni (Postul Mare; Perioada Paște - Rusalii; Postul Crăciunului). Programul serilor duhovnicești este acum foarte familiar copiilor: rugăciune, cuvânt de învățătură, dialoguri duhovnicești, proiecții documentare sau filme cu tematică religioasă, cântare.

Dacă ceea ce am consemnat până aici reprezintă sigur argumente pentru ființarea unui program cu tinerii în Huedin, mărturisirile, opiniile părinților acestor tineri ne-au convins să continuăm. La acestea se adaugă binecuvântarea Înalt Preasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, un ierarh atât de atent la implicarea tinerilor în viața Bisericii.

Centrul parohial pentru copii și tineri – Huedin II s-a implicat și în viața culturală a comunității prin susținerea unor programe artistico-religioase la Clubul Copiilor Huedin, de Ziua Poliției Române și cu ocazia întâlnirii directorilor școlari din zona Huedin. Ne-a încântat, de asemenea, un număr de 80 de copii în Concertele de la Crăciun, Florii și Rusalii, din biserica Sf. Treime. Munca acestor tineri a fost apreciată ca deosebit de benefică pentru comunitatea Huedinului și astfel Primăria și Consiliul Local au susținut anual activitatea catehetică a Centrului, oferind sprijin pentru o bază materială media, premii pentru concursuri sau excursii pentru tineri.

Demersul nostru spiritual s-a amplificat în 2011 prin implementarea Proiectului patriarhal *Hristos împărtășit copiilor și Alege școala*, dar și prin participarea la Concursul național *Copilul în familie*, secțiunile creație literară artistică – eseu – și desen. La acestea se adaugă crearea unui blog propriu <http://centrulparohialpentrucopiișitinerihuedin.blogspot.com>, prin eforturile elevului Cutu Daian din clasa a X-a E de la Liceul Teoretic O. Goga Huedin. Prin numărul mare al participanților, dar și prin implicarea lor inimoasă în diversele activități culturale-religioase considerăm realizat dezideratul de a oferi o alternativă culturală spirituală tinerilor din orașul nostru.

De altfel, preocuparea acestor tineri pentru viața spirituală, dar și pentru formarea unei culturi teologice s-a afirmat deja prin numeroasele participări ale unor copii la concursuri organizate de Centrul parohial pentru copii și tineri – Huedin II sau concursuri naționale. De pildă, Costea Carla Patricia, elevă în clasa a VIII-a C la Grupul Școlar Huedin, a obținut în luna mai 2011 Locul I pe Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului cu eseu *Procesul inițiat creștin*, în cadrul concursului național *Copilul în familie*. Pentru acest premiu, Carla Costea s-a deplasat la București unde a primit, din mâna Preafericitului Patriarh Daniel, Diploma patriarhală de onoare „Sfinții Împărați Constantin și Elena” și *Crucea patriarhală 85 de ani de patriarhie*. Desigur, pentru aceste distincții, dar și pentru premiile și mențiunile obținute la Olimpiada de Religie Ortodoxă (Locul I – etapa județeană, Mențiune – etapa națională, Diploma de excelență din partea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, Direcția Județeană Galați), Carla Costea a fost premiată și apreciată și de comunitate: Grupul Școlar Huedin, Protopopiatul Ortodox Huedin, Primăria Orașului Huedin, Parohia Ortodoxă Sf. Treime Huedin II. Alături de Carla Costea au mai obținut premii la Concursul *Cuvântul lui Dumnezeu este viu* următorii tineri care au dovedit talent literar sau artistico-plastic: Tomoș Oana, Bele Andrei, Poptean Renata, Cosma Dănuț, Taloș Maria, Bradu Maria.

Deschiderea deosebită a tinerilor huedinieni către alternativa duhovnicească a vieții a fost un imbold pentru amenajarea în cadrul Grupului Școlar Huedin a unei Capele cu hramul „Sf. Stelian – ocrotitorul copiilor”. Cu aprobarea direcțiunii Școlii, prin implicarea directă a Părintelui Protopop Ciprian Taloș și a unor oameni de suflet din Huedin, această Capelă a fost sfințită pe data de 14 Noiembrie 2011 de către Înalt Preasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, și reprezintă un spațiu sacru în care elevii se pot întâlni în rugăciune cu Dumnezeu.

În data de 14 Decembrie 2011 prin prezența P.C. Pr. Inspector Liviu Vidican-Manci, cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Centrul a primit o nouă denumire, legată de o personalitate sacerdotală a orașului nostru – *Centrul Catehetic Protopop Martir Aurel Munteanu*.

Miercuri seara, 29 februarie a.c., Centrul Catehetic și-a deschis din nou porțile pentru cei peste o sută de copii care au venit să se înfrupte din cuvântul cel viu al lui Hristos. Cu acest prilej s-a format și grupa de șaptesprezece copii ce va participa la *Concursul național de mini-proiecte de educație social-filantropică Copilul învață iubirea lui Hristos*, organizat cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Îi felicităm din suflet pe acești copii și ne exprimăm mulțumirea sufletească pentru faptul că, în căutarea drumului lor în viață, au ales să se adăpostească în lumina tainică a Bisericii Ortodoxe.

¹ Valeriu Anania, *Cartea deschisă...*, pp. 355-357.

O perspectivă asupra organizării grupurilor parohiale de tineret

Radu Copil*

Lrezența unui grup de tineri adunat în jurul unei parohii poate fi un semn bun pentru a prinde pulsul vieții duhovnicești al unei instituții bisericești. Este de așteptat că o comunitate parohială care respiră o credință vie, lucrătoare prin iubire, mai devreme sau mai târziu, se va angaja în multe din aspectele practice ale vieții comunitare.

În mod firesc și imperios, din aria misionară a unei parohii urbane n-ar putea și nu trebuie să lipsească pastorația tineretului. Biserica noastră trebuie să iasă în întâmpinarea studenților, liceenilor, școlărilor, și de ce nu, și preșcolărilor, cu o ofertă de activități recreative, educative și catehetice cât mai variată, susceptibilă să stârnească interesul acestora față de tot ceea ce înseamnă viziune creștină asupra lumii.

În articolul de față, ne vom opri asupra activităților parohiale destinate tinerilor peste 14 ani. Pornind de la însemnătatea pastorației juvenile și avantajele unui grup parohial pentru tineri, vom aborda câteva principii de organizare a unui grup pentru liceeni și/sau studenți.

Credință de sistem

Importanța misiunii în rândul tinerilor este capitală. În zilele noastre, este evident că nici certificatul de botez, și nici credința nativă nu mai are putere să reziste în fața provocărilor contemporane ale unei societăți moderniste și uniformizante. Nu putem să nu constatăm cu strângere de inimă că numărul tinerilor activi în biserică este mic și foarte mic. Prezența infimă a adolescenților la slujbele bisericii nu poate fi îmbucurătoare și nici pe departe liniștitoare, mai ales că mulți dintre aceștia semnează condica de prezență doar din obligație față de părinți.

Dintre cele mai generalizate pericole ale vremii noastre care subminează în mod succesiv și profund credința de sistem a tinerilor (numită așa de Părintele Teofil Părăianu) amintim: teoria evoluționistă, science fiction-ul antibisericesc (de ex. Codul lui Da Vinci), erotismul omniprezent din filme, propaganda sectelor neoprotestante, relativizarea valorilor și multe altele. Dacă s-au înmulțit primejdiile societății, să prisosească dar și oferta activităților de tineret a bisericii!

Credința cultivată

De aceea, pentru a răzbi, tinerii au nevoie azi de o credință euharistică, comunitară, temeinic argumentată și echilibrată. O astfel de credință se zidește în timp, în mod sistematic, treptat, dar constant, în jurul unei biserici și în mijlocul unui grup de persoane cu valori, interese și năzuințe asemănătoare.

Avantajele unui grup parohial sunt nenumărate: facilitează tinerilor o apropiere agreabilă de creștinism, sporește prezența acestora în viața bisericească, contribuie la susținerea reciprocă pe calea credinței, încurajează socializarea și împrietenirea tinerilor aplecați spre viața religioasă, permite desfășurarea unor activități catehetice și practice într-un cadru organizat, în funcție de vârsta și nevoile specifice ale participanților.

Tinerețea ca avantaj

Munca cu tinerii în parohie prezintă avantaje față de alte categorii de vârstă. În timp ce adulții încadrați pe piața muncii duc lipsă de timp, iar familiștii au îndatoriri conjugale și parentale suplimentare, adolescenții și studenții au încă disponibilitate atunci când vine vorba de timp liber. Apoi, la această vârstă tânără, sufletul este maleabil și înclinat spre perfecționare și metamorfoză duhovnicească.

În același timp, sufletele tinere ce prind drag și râvnă spre cele duhovnicești sunt o nădejde întemeiată și un balsam înviorător pentru sufletul preotului care se frământă pentru mântuirea aproapelui. Ca să nu mai spunem că un suflet dedicat credinței din tinerețe, e un suflet câștigat pe viață pentru biserică. Iar performanța duhovnicească, ca în orice domeniu de altfel, se face începând din timp!

Structura generală a unui program

Un program ortodox pentru tineri ar trebui să îmbine în mod armonios explicarea învățaturii de credință cu diverse activități practice. În plus, considerăm că se impune și un al treilea tip de activitate, și anume vizionarea de filme religioase și laice, finalizate cu discuții interactive. În aceste trei mari categorii de activități se regăsește o gamă largă și variată de proiecte și acțiuni care pot consolida un grup parohial de tineret.

Cateheza

Prezentarea învățaturii de credință este esențială pentru un grup parohial, dacă acesta are ca scop progresul duhovnicesc al participanților. Explicarea viziunii creștine asupra lumii va duce la întărirea credinței personale, fiind drojdia care va dospî întreaga activitate de tineret. În lipsa catehezei, celelalte activități pot avea rezultate bune, mulțumitoare, dar totuși minime în angajarea ulterioară a tinerilor în practica creștină. Doar printr-o credință asumată, sentimentul de apartenență la biserică va supraviețui momentului în care activitatea de tineret a luat sfârșit.

Discursurile catehetice pot fi susținute de către clerici sau membri ai bisericii care sunt practicanți și familiarizați cu viața duhovnicească. Suntem conștienți de faptul că persoanele responsabile de catehizare nu pot transmite celor tineri decât ceea ce la rândul lor au primit și și-au însușit. Atât și nimic mai mult!

Formă și fond

Se cuvine să menționăm că prezentarea învățaturii ortodoxe presupune două aspecte la care trebuie să fim cu mare luare aminte atunci când ne aflăm în fața tinerilor: forma (felul în care prezentăm credința) și conținutul (ce anume alegem să prezentăm din ortodoxie).

Modalitatea de expunere a credinței ține mult de aptitudinile personale ale vorbitorului: cultura religioasă și laică, capacitatea de a vorbi în public, experiența de viață, vocabular, cursivitate, simțul umorului, seninătatea chipului.

Dacă forma se îmbunătățește doar prin practică îndelungată și ține de abilitățile personale ale catehizatorului și care, cu toată bunăvoința, nu pot fi schimbate peste noapte, nu ne rămâne decât să ne concentrăm mai mult pe conținutul catehizării: subiectele abordate, ideile discutate, relevanța exemplor, viziunea critică sau încurajatoare față de tineri.

Viețile sfinților contemporani

Așadar, dintre subiectele religioase care merită prezentarea tinerilor, prioritate ar avea viețile sfinților contemporani. Acestea sunt pentru tineri modele evanghelice concrete, autentice și vrednice de urmat. În general, relatarea experiențelor de viață suscită interesul ascultătorilor, cu atât mai mult cu cât vorbim despre trăirile celor care au avut experiența harului lui Dumnezeu. Fiind bogată în detalii biografice și în împrejurări de viață similare oamenilor din secolul 21, hagiografia sfinților contemporani propune spre imitare tinerilor un model de viață actual și durabil. Desigur, cu timpul, nu îi vom neglija nici pe sfinții cei mari din vechime, însă pentru un debut promițător vom începe cu sfinții mai recentii.

Câteva exemple de sfinți și părinți duhovnicești noi, a căror viață o avem relatată cu lux de detalii, sunt: Sfântul Ioan Maximovici (grabnic ajutător, adormit în anul 1966, cu moaștele întregi în San Francisco), Părintele Paisie Aghioritul (adormit în anul 1994), Părintele Porfirie Baraiktaris (adormit în anul 1991), Sfântul Nectarie de Eghina, Părintele Arsenie Boca (adormit în 1989), Părintele Iacov Tsalikis (adormit în 1991), Părintele Ilie Cleopa, Părintele Paisie Olaru, Iannis Nebunul întru Hristos și mulți alții.

Minuni contemporane

O altă temă vastă și ziditoare de suflet o reprezintă minunile zilelor noastre. Acestea dovedesc actualitatea și puterea credinței ortodoxe, spulberând prejudecata că biserică e învechită și depășită de realitățile secolului 21. Minunile dezvăluie prezența și lucrarea lui Dumnezeu în viețile oamenilor, indiferent dacă aceștia sunt sau nu credincioși.

Sfinți precum Ioan Rusul, Efrem cel Nou, Nectarie de Eghina, Cuvioasa Parascheva de la Iași, sunt grabnici ajutători în zilele noastre, chiar dacă au trăit cu mulți ani în urmă. Sunt cărți întregi cu mărturiile oamenilor despre minunile din viața lor înfăptuite prin mijlocirea sfântului Efrem cel Nou,

Serafim de Sarov, Ioan Maximovici, Nectarie de Eghina (din lume și chiar din România), Ioan Rusul, Lavrentie al Cernigovului, părintelui Porfirie Bairaktaris, părintelui Paisie Aghioritul, Cuvioasei Parascheva de la Iași.

De asemenea, sunt o mulțime de exemple grăitoare din viețile creștinilor din ziua de azi care arată minunata purtare de grijă a lui Dumnezeu pentru om. Necunoașterea sau ignorarea supranaturalului ortodox îi lasă pe tineri vulnerabili în fața fenomenelor paranormale de inspirație demonică (satanism, spiritism, magie neagră, magie albă, vrăjitorie, capacitățile extrasenzoriale ale yoghinilor și medium-ilor, fenomenul OZN-urilor și a extraterestrilor, Triunghiul Bermudeilor, etc).

Din viața tinerilor

Exemple de subiecte de discuție din viața cotidiană a tinerilor sunt multe și din cele mai variate: relațiile de prietenie, de familie, sexualitatea și iubirea, modele de viață, școala, internetul, televiziunea, lectura, muzică, cinema, moda, drogurile, sinuciderea, etc. Astfel de teme prezintă utilitate practică pentru tineri și pot fi abordate din punct de vedere social, familial, existențial, dar și creștin.

Alte subiecte de interes pot fi propuse chiar de către tineri sub anonim (preferabil din motive de jenă) sau în mod public. Aceste subiecte pot fi tratate în cadrul întâlnirilor de tineret sub forma dialogului interactiv, chiar dacă se pornește de la o mică expunere din partea coordonatorului de grup. Bineînțeles, expunerile însoțite de imagini și proiecții video sunt mai atractive și mai ușor de urmărit.

Activități practice

pentru coagularea grupului de tineret, este necesară planificarea și organizarea unor activități practice. În cadrul acestor acțiuni, gradul de socializare și interacțiune între participanți este mult mai ridicat decât în cazul discuțiilor religioase. Pentru a se împrietenii, membrii grupului au nevoie de activități comune, venite din proprie inițiativă sau la sugestia liderului.

Câteva exemple de activități practice sunt: ateliere (culinar, origami, icoane litografiate, cruciulițe din ață, brățări, meta-niere, mărtișoare, felicitări, încondeiat ouă, toacă, de bune maniere și orice altă activitate de lucru manual), agape de lăsatul secului, manifestări artistice (cântece la chitară, poezie sau teatru), acțiuni social-filantropice (la orfelinat, grădinițe speciale, aziluri de vârstnici), acțiuni organizate pentru copiii parohiei, activități de iarnă (săniuș, patinoar), ieșiri la iarbă verde, excursii, pelerinaje, drumeții, participări comune în tabere (proprii sau din exterior), etc.

Cu timpul, aceste acțiuni se vor contura în funcție de abilitățile membrilor și de preferințele grupului. Pentru diversificarea activităților practice, participanții se pot inspira și din proiectele altor grupuri de tineret disponibile pe internet, fie studențești (de ex. ASCOR) sau liceene (LTCOR). În situația dată, furtul duhovnicesc nu e de blamat, ci chiar recomandat!

Vizionare de filme

Interesul tinerilor pentru cinematografie este o resursă grozavă pentru coordonatorul grupului de tineret, care poate fi exploatată intens în scop pastoral. Vizionarea de filme este convenabilă pentru grupul de tineret: este o activitate agreabilă (adesea, mult mai captivantă decât discuția catehetică), provoacă la discuție, poate avea o dimensiune catalizatoare pentru alți tineri (mai degrabă vor veni membri noi la un film decât la o cateheză). Având în vedere faptul că pentru tineri vizionarea de filme este una din modalitățile frecvente de petrecere a timpului liber, selectarea lor și împreună vizionare nu poate decât să contribuie la folosul duhovnicesc al participanților.

În plus, prin discuția ulterioară, liderul poate evidenția părțile bune și rele din film, fie ele explicite sau sugerate. În cazul filmelor, fiindcă imaginea este mai impresionantă decât cuvântul, singurul lucru care nu poate fi îndreptat prin cuvânt sunt scenele necuviincioase. De aceea, se cuvine să alegem cu grijă filmele pe care putem să le proiectăm grupului fără să roșim!

Pentru a trece de la ipostaza de simplu consumator la cea de critic de film, participanții pot completa formulare de evaluare a filmului, care să includă: notă, justificare, ideile generale, scene deosebite, puncte tari și slabe ale scenariului, clișee cinematografice, etc.

(continuare în pag. 7)

*Coordonator activități de tineret la Arhiepiscopia Clujului.

(continuare din pag. 6)

Exemple de filme bune pentru adolescenți și studenți sunt: Ostrov, Preotul, Patimile lui Hristos, Iisus Hristos. Evanghelia după Ioan, Iisus Nazarineanul, La vita e bella, Cronicile din Narnia (3 părți), Changing Lanes, Cinderella Man, Ice Age I, In your face, Inception, The ultimate gift, Steluțe pe pământ, Black, The Butterfly Circus și altele.

În loc de concluzie

Nădăjduim că trecerea în revistă a celor trei principii generale care stau la baza unui grup parohial de tineret să fie un punct de pornire și inspirație în pastorația liceenilor și studenților. De altfel, începând din 16 ianuarie a.c., un astfel de program parohial a fost implementat la Biserica "Adormirea Maicii Domnului", la inițiativa părintelui Dan Hognogi și Dorin Ielciu. După câteva luni de activitate, vom reveni cu informații despre modul de desfășurare a întâlnirilor săptămânale și specificul acestui grup parohial destinat liceenilor și studenților mănăștureni.

Metodele de predare interactive în contextul integrării competențelor la disciplina religie

Gianina Mărcuș *

In contextul învățământului actual românesc, în care învățarea este centrată tot mai mult pe elev, consider că aplicarea unor metode interactive de învățare este foarte eficientă în cazul în care sunt folosite corect. În acest sens, una din metodele care se poate folosi cu succes la clasele de liceu este **Brainstorming-ul**.

Experimentată și sistematizată de profesorul Alexander Osborn de la Universitatea Buffalo (SUA) 1961, tehnica brainstorming-ului (engl. brain = creier, storm = furtună) semnifică o efervescență de idei spontane, un asalt de idei, o activitate intensă imaginativă. De aceea nu este de mirare că aceeași tehnică poate fi regăsită în literatura de specialitate și sub numele de:

- ❖ **Asalt de idei sau cascada ideilor** – apelativ datorat numărului mare de idei emise;
- ❖ **Furtună în creier** – ceea ce semnaleză o intensă activitate imaginativă, creativă;
- ❖ **Filozofia marelui Da** (The Big Yes) datorită faptului acceptării tuturor ideilor emise fără a face judecăți de valoare;
- ❖ **Evaluare amânată** pentru că emiterea și valorizarea ideilor constituie două momente bine diferențiate, procesul evaluării fiind ulterior;
- ❖ **Metoda Osborn** – după numele celui care a promovat-o și sistematizat-o.

Aceasta metoda presupune consemnarea de către elevi pe hârtie sau în caietele lor a tuturor informațiilor pe care le au despre un anumit subiect înainte de a avea la dispoziție un material documentar despre el. În condițiile unei activități de grup, brainstorming-ul este cea mai răspândită metodă de stimulare a creativității, căci, cu cât se emit mai multe idei asupra a ceva, cu atât există șanse să se descopere idei valoroase.²

Două principii stau la baza fundamentării activităților de brainstorming:

- a) Excesul cantitativ al ideilor determină evidențierea calității ideilor emise;
- b) Evaluarea amânată.

Conform primului principiu, li se dă elevilor posibilitatea să emită cât mai multe idei asupra a „ceva”, să facă asociații și legături care pot părea bizare sau năstrușnice, irealizabile în momentul expunerii lor, dar care pot constitui o „hartă logică” a unor idei deosebite ca valoare și sens.

Respectându-se cel de-al doilea principiu, eliminarea oricărei cenzuri de timp și de conformitate cu realitatea, permite participarea la brainstorming și a celor cu emotivitate exacerbată pozitivă sau negativă, deoarece sunt interzise orice tip de critică, negare, ironizare a ideilor și emițătorilor săi, ferindu-i în felul acesta de situații stânjenitoare și dându-le curaj să comunice.

- Această metodă respectă câteva reguli de bază și are și avantaje³ de care trebuie să ținem seama atunci când decidem să o utilizăm în activitatea la clasă; astfel putem vorbi despre:
- ❖ Stimularea productivității ideatice pe elev / student;
 - ❖ Fructificarea ideilor emise de alții apelând la ajustări succesive și asociații libere;
 - ❖ Interzicerea oricărui tip de critică;
 - ❖ Stimularea imaginației, a creativității;
 - ❖ Dreptul la opinie personală;
 - ❖ Ascultarea și respectarea ideilor, părerilor celorlalți;
 - ❖ Notarea tuturor ideilor indiferent cât de șocante, incitante, derutante, irelevante sau hazlii sunt;
 - ❖ Inexistența răspunsurilor greșite sau absurde;
 - ❖ Evitarea utilizării unor expresii verbale ce pot inhiba creativitatea cum ar fi:
Nu avem timp acum!
Nu este momentul potrivit pentru a face acest lucru!
Așa ceva este imposibil!
Depășește posibilitățile noastre!
Orice teoretic este posibil, practic însă...

Foarte importanta este însă și **organizarea** brainstorming-ului:

- ❖ cu privire la **participarea la el** poate fi:
- brainstorming individual,
- brainstorming pe perechi,
- brainstorming în grup;
- ❖ cu privire la **tipul de grup** în care se lucrează:
- stabile – alcătuite întotdeauna din aceeași membrii selectați după preferințe, prieteni etc.;
- fluctuante – alcătuite în funcție de criteriul utilizat pentru a face parte din ele;
- ❖ cu privire la **tipul de subiect** abordat:
- subiect unic pentru toți participanții;
- subiect pentru grupuri independente ce au un lider, și un secretar ce consemnează toate ideile emise.
Subiectul poate fi **formulat**:
❖ Sub formă de **cerință** – „Găsiți cât mai multe caracteristici...”
❖ Prin **asociere spontană de idei** – „Scrieți tot ce vă vine în minte în legătură cu...”
❖ Prin **asociere rațională de idei** – „Arătați elementele de similitudine existente...”
❖ Prin **întrebări problematizante, deschise** – „Care considerați că sunt efectele?Ce credeți că s-ar putea întâmpla dacă ...?”
❖ Prin **observație** – „Ce ați observat atunci când ...?”
❖ Prin **formularea judecăților de valoare**.

Avantajele utilizării acestei tehnici sunt evidente, ca dovadă că forme ale sale au fost folosite și acum 400 de ani în India sub denumirea de Prai-barshana (prai = în afara Eului, barshana = discuții care nu admit critici).⁴

- Dezavantajele** cele mai importante sunt legate de faptul că:
- ❖ brainstorming-ul nu reprezintă decât o etapă, o ipostază a procesului de rezolvare de probleme.
 - ❖ aplicabilitatea unor soluții este limitată;
 - ❖ dacă brainstorming-ul nu este organizat și condus eficient, poate declanșa o stare de disconfort psihic, de neimplicare și chiar de plictiseală. Totul însă depinde de profesionalismul și maiestria celui care îl utilizează.

Această metodă poate fi utilizată cu succes la orice disciplină școlară, cu atât mai mult la religie unde elevii au nevoie să fie stimulați, motivați și ascultați, în niciun caz descurajați prin critica distructivă. Indiferent de tema prevăzută în programa școlară, această metodă poate fi utilizată, dar cu condiția, așa cum am menționat mai sus, ca profesorul care o aplică să stăpânească foarte bine această metodă, care poate fi adaptată nivelului de vârstă și pregătire a elevilor. În ce mă privește eu am aplicat această metodă la tema **Libertate și opțiune**, iar rezultatele au fost spectaculoase. Am realizat cât de mult am și eu ca dascăl de învățat de la elevii mei. O astfel de metodă stimulează în mod real motivația de învățare și creativitatea. Este extrem de interesant să vezi cum percep adolescenții libertatea. Recomand cu caldură aplicarea acestei metode cu atât mai mult cu cât la religie copiii simt nevoia să se exprime și să își deschidă sufletul în fața noastră, iar datoria noastră ca dascăli este să îi ascultăm, dar în același timp să-i învățăm și cum să exprime corect și coerent ceea ce simt.

³ Stoicescu, Daniela,..(colectiv de autori)- Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev, București, Ed.a 2 a, 2009, p.24

⁴ Dorina, Oana- Metode și tehnici moderne de predare-învățare,p. 17 cf. www.ionmincutm.ro

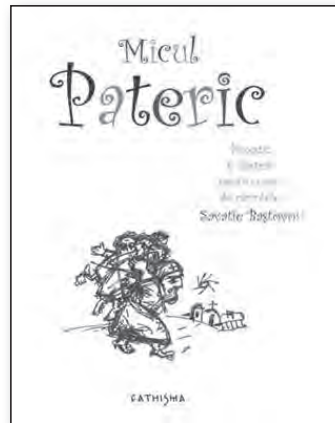
Cartea ca dar!

Felicia Bărbos *

Este îndeobște cunoscut că educația copiilor începe încă din familie, prin intermediul părinților și al bunicii și continuă în instituțiile educaționale abilitate, respectiv prin intermediul educatorilor, învățătorilor, profesorilor iar mai târziu a profesorilor universitari.

Educația religioasă debutează, în cel mai fericit caz, tot în familie fiind continuată în Biserică și în Școală, prin efortul preoților și al profesorilor de religie. Există situații nenumărate când acest tip de educație este susținut și de educatori, ce lecturează copiilor din *Biblia pentru copii*, îi învață rugăciunile începătoare, le vorbesc despre sărbătorile cele mai importante ale creștinilor, îi învață să colinde, să facă fapte bune, să se ajute între ei și să se comporte frumos. Mai târziu descoperim și învățători ce asistă la ora de religie, rostesc rugăciunea împreună cu elevii, sprijină activitățile profesorilor de religie și participă la acțiunile acestora (slujbe, acțiuni caritabile, concursuri etc). Nici profesorii specializați la alte discipline nu fac abstracție de cunoștințele religioase, făcând trimiteri la anumite pasaje din *Sfânta Scriptură*, realizând analize comparative între elementele biblice (*Psalmii*, *Cartea Facerii*) și anumite subiecte din aria lor curriculară sau sprijinind proiectele și acțiunile caritabile realizate în parteneriate cu Inspectoratul, Biserica sau alte instituții.

Din această ultimă categorie de susținători am să amintesc o acțiune cu care, personal, nu m-am întâlnit, respectiv donarea ca material auxiliar a cărților: *Micul Pateric* și *Temele lui Vlad*. Beneficiarii au fost un număr de douăzeci de profesori de religie din școlile clujene. Aceste cărți au fost distribuite după susținerea Olimpiadei de religie din data de 28.1.2012 și probabil că o parte din lecturi au fost deja auzite și apreciate de elevii.

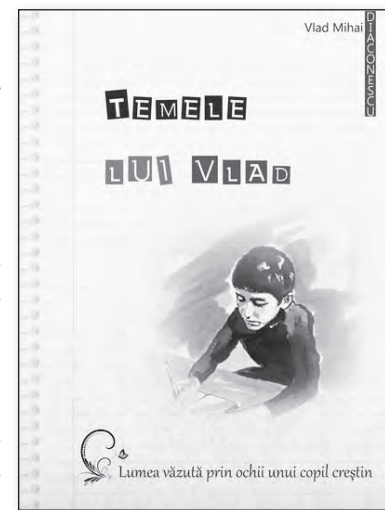

Cărticica *Micul Pateric* este povestită și ilustrată pentru copii de părintele Savatie Baştovoi și editată de Cathisma în anul 2008. Ea cuprinde cuvintele Sfinților Părinți adunate din mai multe surse, pentru folosul micilor creștini. Povestile sunt adevărate, selectate spre a trezi interesul copiilor, fiind repovestite cât mai clar și mai ușor de reținut. Amintim câteva titluri: *Călugărul sărac și cerșetorul fudul*, *Călugărul care dormea cu leii*, *Povestea împăratului milostiv*, *Tâlharul care a ajuns sfânt*, *Sfântul de pe gunoi*, *Haina dată lui Hristos* sau *Puterea rugăciunii*.

Cea de a doua carte, *Temele lui Vlad*, este scrisă de Vlad-Mihai Diaconescu, un copil de 11 ani și publicată de Fundația Justin Pârveu, probabil anul trecut. Autorul „este un copil obișnuit al zilelor noastre”, care la sugestia mamei, profesoară, și a monahului Filotheu Bilan de la Mănăstirea Petru Vodă ne face cunoscute o parte din temele lui de la școală sau de bună voie, scrise special pentru cititori, de la care așteaptă și impresii pe adresa lui de email. Temele sale se bazează pe Credință, Bine Adevăr și Frumos, principii pure, nobile și rare. Din lumea văzută prin ochii unui copil creștin vom menționa câteva titluri: *Copilul care vroia un frate*, *Întrecerea*, *Luci*, *Moștenirea și Întoarcerea*. „Sinceritatea, bunătatea, căldura acestor pagini de jurnal” sunt un balsam atât pentru cei mici cât și pentru cei mari, ce te provoacă să nu lași cartea până la final și să-i dorești continuarea.

Ne bucurăm de aceste „prăjiturile duhovnicești” și sperăm ca susținătorul acestui tip de activitate, care dorește din smerenie să rămână anonim, să-și continue jertfa sa spre folosul multora.

Profesoară de religie la Liceul teoretic „Avram Iancu” din Cluj-Napoca.

* Profesoară de religie la Colegiul Național „George Barițiu” din Cluj-Napoca.

² Alvina. Grosu- Brainstorming-ul pentru profesori, p.3 cf. www.profeducation.ro

Mitropolitul Nicolae Bălan: 130 de ani de la naștere

✎ Mircea Gheroghe Abrudan

La sfârșitul lunii aprilie a. c. se împlinesc 130 de ani de la nașterea mitropolitului Nicolae Bălan (1882-1955). Evocarea personalității celui care a fost cel de-al cincilea urmaș al sfântului ierarh Andrei Șaguna în scaunul mitropolitan ardelean ascunde îndărătul ei un început de traseu biografic localizat în eparhia noastră, ceea ce a și motivat

punerea pe hârtie a acestor rânduri.

Mitropolitul Nicolae Bălan a văzut lumina zilei la 27 aprilie 1882, în Blăjenii de Sus, județul Bistrița-Năsăud, fiind primul dintre cei opt copii ai familiei preotului Vasile și a Mariei Bălan. La botez primește numele Nicolae, după bunicul său dinspre tată, notarul comunei, în casa căruia va și copilări. După terminarea școlii confesionale din localitatea natală se înscrie la gimnaziul grăniceresc din Năsăud, apoi la cursurile Facultății de Teologie din Cernăuți (1900-1904). În urma unui stagi de pregătire de un an la Facultatea de teologie catolică din Breslau, la 25 iulie 1905, obține titlul de doctor în teologie al Facultății din Cernăuți. O lună mai târziu, pe 14 august, la vârsta de 23 de ani este chemat profesor provizoriu și apoi titular la catedra de Dogmatică, Apologe-

tică și Morală de la Institutul teologic din Sibiu, unde a desfășurat o activitate didactică până în anul 1920. Făcând dovada unor preocupări științifice serioase, în anul 1907 a pus bazele „Revistei Teologice” din Sibiu, prima publicație cultural-religioasă transilvană de înalt nivel teologic, care a avut menirea să satisfacă nevoile culturale ale preoțimii ardelenilor. Patru ani mai târziu a inițiat editarea colecției de lucrări intitulate „Biblioteca Bunului Păstor”, militând pentru renașterea Bisericii prin cultură teologică. În același timp a adus un aport prețios la consolidarea identității naționale românești în fața politicii de maghiarizare a guvernelor de la Budapesta înființând, alături de Silviu Dragomir și Ioan Broșu, foaia săptămânală „Gazeta Poporului”, la sfârșitul anului 1918, aceasta asumându-și misiunea de a-i informa pe români în legătură cu evenimentele ce se petreceau, dar și pentru a-i pregăti pentru Marea Unire.

În toamna anului 1918, Consiliul Național Român din Transilvania îl trimite, alături de Victor Precup, la Iași pentru a prezenta guvernului român din refugiu situația Transilvaniei și a cere intervenția armatei române și a aliaților francezi. În urma diferitelor întreveneri cu generalul Constantin Prezan, șeful Marelui Stat Major General, cu Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de ministri, precum și cu regele Ferdinand și regina Maria a trimis o scrisoare către Vasile Goldiș, președintele C. N. R., recomandând întreruperea tratativelor cu guvernul maghiar și organizarea unei Adunări Naționale „la Alba-Iulia și la care să participe mulțime cât mai mare și reprezentanții consiliilor noastre locale de pretutindeni și proclamați alipirea necondiționată la România”¹. De la Iași profesorul Bălan a plecat spre București și Giurgiu pentru a-l

¹ Nicolae Bălan către Vasile Goldiș, Iași, 7/20 Noiembrie 1918, în Coriolan Suciu, „Două documente istorice din noemvrie 1918”, în *Transilvania*, nr. 11-12, din 1943, p. 877.

întâlni pe comandantul misiunii militare franceze, generalul Henri Berthelot, cu scopul de a-i expune acestuia dorința fierbinte a ardelenilor ca armata română și cea aliată să treacă din nou Carpații. După ducerea la îndeplinire a acestei misiuni s-a întors în Transilvania, îndreptându-se spre Alba-Iulia, unde va ajunge în seara lui 1 decembrie 1918. A doua zi, drept răsplată pentru contribuția adusă la înfăptuirea unirii, a fost ales între cei 212 membri ai „Marelui Sfat al națiunii române”, organul legislativ care va conduce Transilvania până în anul 1921, când se va întruni pentru prima dată parlamentul României Mari.

Fiind înzestrat cu o cultură teologică și profană temeinică și bucurându-se de încrederea deputaților Congresului Național Bisericesc al mitropoliei șaguniene, la 27 februarie 1920 a fost ales mitropolit al Transilvaniei. Cu acel prilej a enunțat principiile care-i vor caracteriza păstorirea: „Cu adânc respect mulțumesc pentru încrederea cu care m-ați distins și cu smerenie mă plec în fața înaltei chemări ce mi-ați făcut prin hotărârea Domniilor Voastre de astăzi [...]. Păstrând cu sfințenie luminoasa tradiție a înaintașilor noștri de a păstra cea mai strânsă legătură cu obștea cea mare a credincioșilor și apelând îndeosebi la atât de prețioasa colaborare a cărturarilor ei, noi preoții poporului ne vom sili să turnăm duh proaspăt, duh de înnoire în largile cadre de organizare date bisericii noastre de nemuritorul, arhiepiscopul Șaguna, care pururi îmi va fi strălucită pildă de urmat. În chipul acesta găsindu-ne alături cler și popor, într-o intimă comunitate sufletească, cum totdeauna am fost din propriul și din cel mai curat îndemn al conștiinței noastre vom îmbrățișa scopurile scumpei noastre patrii, câștigată cu atâtea jertfe și ca liberă Biserică vie, conștientă de misiunea sa sfântă, ne vom identifica cu interesele superioare ale ei”².

(continuare în numărul următor)

² Protocolul Congresului Național Bisericesc electoral din 1920, pp. 145-146.

Un ideal dorit, anevoie de înfăptuit: Mai putem trăi frumos?

✎ Liliana-Elena Boamfă

„Chipul lumii acesteia trece...” (1 Co 7, 31).
Dar câtă bucurie în a putea atinge veșnicia!

Înălțat fiind deasupra tuturor fapturilor pământești, omul a fost creat de Dumnezeu având întipărit în structura sa ființială chipul Celui care la „plinirea vremii” (Ga 4, 4) avea să se întrupeze pentru a vindeca neascultarea noastră, aducându-ne în dar mântuirea din robia stricăciunii și a morții în care eram ținute și reasezându-ne din nou în demnitatea de fii ai Părintelui Său și frați mai mici ai Lui într-o iubire.

Deși fusese dăruit cu toate puterile fizice și spirituale în vederea plinirii Chipului și a transfigurării creației prin stăruința lui în bine, adevăr și frumos, omul a preferat mai degrabă greșit înțeleasa „comoditate”, preferând să rămână departe de Creatorul său în universul-i propriu, alcătuit după voirea sa și potrivit dorințelor inimii sale. Această realitate, nu ușor de purtat pentru unii dintre noi, o resimțim cu durere și astăzi în vremile noastre nu puțin încercate.

În modul cel mai vădit cu putință, omul zilelor noastre își caută fericirea în afara lui Hristos, singura Bucurie adevărată, alegând să trăiască în întunericul veacului fără Lumina Vieții celei veșnice, încercând astfel pe diferite căi, cu mijloace ultramoderne, să se îmbogățească pe sineși – dar nu întru Dumnezeu – și cu „de la sine putere”, socotindu-se singur atotputernic, stăpân al universului, capabil fiind prin propriile-i puteri să facă ceea ce dorește și atunci când pofteste, purtând totodată și o luptă înverșunată pentru câștigarea unui prisos de bine. Mai mult, în viața lui nu mai există azi o pașnică ședere, nici buna-i așezare a minții, nici „slujiți Domnului cu frică și vă bucurați de El cu cutremur” (Ps 2, 11); nu mai știe sau – mai bine zis – știe, dar a uitat să se bucure de lucrurile mărunte: un răsărit de soare, un zâmbet, un cuvânt, o floare... Dorește, dimpotrivă, să vadă minuni, să cucerească de-i este cu putință lumea-ntreagă. Fiind astfel, „autolipsit de grija cerului, depărtat cât de mult se poate de cerințele constrângătoare ale autorității pământești, simplificat, comod, permisiv, libertin, omul de azi e un nebun singuratic al pus-

tiului existenței sale”¹. Iată și pentru care fapt este atât de nenorocit, și-atât de greu de înțeles!

Ne întrebăm, socot, nu de puține ori: *Mai putem, oare, să trăim frumos în această „vale a plângerii”, care este lumea?* Răspunsul rămâne în esență personal, unul, fiecare dintre noi având posibilitatea să și-l facă auzit în taina sufletului său, mântuitor fiind de propriile-i valori și de glasul conștiinței – martorul cel credincios – având drept călăuză însuși cuvântul care zice: „Întru lumina Ta, Doamne, vom vedea lumină!”. Mai mult, modelul de simplitate și aleasă viețuire, poate cel mai autentic dintre toate, rămâne cel zugrăvit în iconografia bisericească prin icoana Bunei – Vestiri: chipul smereniei care înalță, al smereniei care-a zămislit Cuvântul, plămădit odată cu rostirea aceluia nobil: „Fie!”.

Ne dorim să trăim frumos?! E de apreciat! Modelul îl avem. Trebuie doar să ne sârguim, pe măsura harului primit, după darul lui Hristos, a-i urma. Greutatea nu stă atât de mult în neputința de a ne „urni” spre a face binele, cât în neputința de a fi sinceri, de a ne recunoaște limitele. Ce ne lipsește este doar sinceritatea și curajul de a spune doar un singur cuvânt: „Fie!”, lăsându-ne astfel îmbrățișați de iubirea lui Dumnezeu, pentru ca El singur să lucreze cu noi și pentru noi ceea ce voiește.

Doar mergând pe calea simplității vom putea răzbi, ne vom împlini cu adevărat pentru că vom trăi firesc, esențial și cu bună rânduială. Vom trăi pe pământ, dar cu rădăcinile adânc sădite în cer, de unde așteptăm și izbăvirea în ziua întru care va binevoi Dumnezeu. Astfel, vom căuta să trăim, în fiecare zi, cu gândul că trebuie să lepădăm cele rele și să ne alipim cu toată ființa de cele bune. Dar nu precum poporul cel ce botezat fiind prin mare a ajuns păgân pe uscat, întrucât Legea s-a făcut nelucrătoare în urechile lui (Iș 16, 20), ci după cum grăiește măritul Efrem: „Voi însă cufunțați-vă în apă trupurile, mâinile și gura! Mai mult, mâncați Trupul viu, Leacul Vieții Care dă viață tuturor”².

Pentru El să trăim, după cum însuși ne-a învățat, astfel să gândim și să simțim, de dragul Lui să ne ostenim, nu doar ascultători ci și împlinitori făcându-ne ai cuvântului care îndeamnă, zicînd: „nu vă potriveți poftelor de mai înainte, din vremea neștiinței voastre, ci, după Sfântul Care v-a chemat pe voi, fiți și voi înșivă sfinți în toată petrecerea vieții. (...) în frică petreceți zilele vremelnice voastre, știind că nu cu lucruri stricăcioase, cu argint sau cu aur, ați fost răscumpărați din viața voastră deșartă,

¹ Ștefan Iloaie, *Relativizarea valorilor morale. Tendințele eticii postmoderne și morală creștină*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2009, p. 9.

² Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Nașterii și Arătării Domnului*, Ed. Deisis, Sibiu, 2010, p. 165.

lăsată de la părinți, ci cu scumpul sânge al lui Hristos, ca al unui miel nevinovat și neprihănit” (1 Pt 1, 14-15, 17-19). De aceea, „bucurați-vă pururea; rugați-vă neîncetat; mulțumiți întru toate...” (1 Tes 5, 16), semănând bob cu bob cele bune, astfel încât „dincolo” să răsare indestructibile. Alegerea ne aparține, dar ne face totodată și responsabili. Oricum ar fi, „oricui îi este oricând dat – nu numai în momente eroice – a-L mărturisi pe Domnul. Și poate că această mărturisire zi de zi, în împrejurări modeste și mărunte, nu-i deloc mai ușoară decât cea eroică de care nu toți avem parte”³.

Iată ce înseamnă a trăi frumos: a-L trăi pe Hristos, Viața Lui, Bucuria Lui; însă nu oricum, ci cu El și întru El. „Taina aceasta mare este!” (Ef 5, 32), cutremurătoare, de necuprins și de negrăit. Doar veșnicia poartă cheia care va deschide ușa tainelor: atunci, în Lumina lui Hristos, vom vedea pe Dumnezeu precum este (cf. 1 In 3, 2).

Înclinăm, așadar, a crede cu tărie și nădăjduind totodată că acest ideal, destul de anevoios, încă mai poate fi posibil chiar și în vremile noastre atât de tulburi, întăriți fiind și de mărturia sinceră a Părintelui Schmemmann, cel care scrutând zorile viețuirii sale pe acest pământ își amintea cu drag și nostalgie zilele tinereții mele, „când – zice – îndreptându-mă spre biserică în lumina aurie a dimineții, trăiam o revelație, o fericire tainică. Și întreaga-mi viață, în adâncul meu, a fost o căutare a acestei fericiri. Să o simt iarăși!”⁴. Iată un dor care ar trebui să mistuie și viețile noastre, să călăuzească deopotrivă gândurile noastre și să ne poarte spre limanul cel dorit al mântuirii.

Cu toții trăim, într-o măsură mai mică sau mai mare, durerea veacului acestuia. Acolo, în străfunduri numai de Dumnezeu știute, se deschid prăpăstii, abisuri întunecoase, vârtejuri de apă și furtuni ne lovesc cu putere. Dar, totuși, în vârful muntelui, încă mai lucește Lumina! Să mâncăm cu mâncare adâncă...

*

„Milostivește-Te de noi, Doamne! Dă-ne nouă, celor care suntem următori poruncilor Tale, să împlinim în noi asemănarea Chipului; să simțim, după puterea noastră, că Dumnezeu e Judecător bun și nu aspru. Dă-ne Tu toate; dă-ne să trăim în pacea Ta, să ne mutăm în cetatea Ta, să trecem neacoperiți de valuri vârtoarea păcatului; să fim purtați de Duhul și de Înțelepciunea cea negrăită, având vreme senină”⁵.

³ Nicolae Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*, Ed. Polirom, Iași, 2008, p. 108.

⁴ Biografia unui destin misionar. Jurnalul Părintelui Alexander Schmemmann, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, p. 112.

⁵ Clement Alexandrinul, *Pedagogul*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 4, trad. Pr. Prof. Dr. D. Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1982, p. 360.

Pictura Catedralei Mitropolitane Adormirea Maicii Domnului din Cluj-Napoca (II)

✎ Marcel Munteanu

(continuare din numărul anterior)

Valoarea este componentul definitoriu și care contribuie decisiv la frumusețea și unitatea monumentului impozant reprezentat de Catedrala Mitropolitană. Pictorul Demian a fost un creator înzestrat cu un simț rafinat al armoniei cromatice, de aceea și valoarea picturii este incontestabil de mare. Lucrarea privită în ansamblul ei se ordonează pe un registru cromatic deschis și luminos, în a cărei ambianță sunt cuprinse patru culori și două valori: ocru auriu, roșul oxid, albastrul cobalt, verdele crom, albul și negrul. Dominanta este realizată printr-un raport rafinat de verde cald, foarte deschis, aproape de alb și a unor spații colorate cu ocru auriu. Efectul optic este covârșitor, scenele se aștern pe o suprafață transparentă, plutitoare; iar efectul psihologic este unul de transcendență, spre înaltul cerului depășind sfera celestă și ajungând în paradis. Doar tema Paradisului în tradiția picturii bizantine este zugrăvită pe un fond deschis, alb.

Gama cromatică e una creată din nuanțe și nu din culori pure care ar duce la distrugerea atmosferei diafane, pictorul realizând modelele figurilor prin culoare, evitând blicurile albe. Pensulația în schimb este simplă, rânduită cu ritmicitate decorativă. Unitatea armonioasă a lucrării reiese din repetarea culorii dominante, precum și din rapelurile cromatice ceea ce desemnează că o anumită culoare este succesiv prezentă.

Arhitectura și peisajul întregesc spațiul compozițiilor dându-le veridicitatea episodică. Zidul ce închide o suprafață perspectivală, sau devine fond pentru personaje este mereu reprezentat. Pentru sugerarea interioarelor se păstrează detaliile de clădiri sau spațiile rectangulare, tradiționale completate de *velumuri*, sau de draperii ce dau ambianței un aspect intim. Reținem scenele: *Învieră fiicei lui Iair, Isus la doisprezece ani la templu, Nunta din Cana Galilei*. Peisajul pare să fie o personificare a unui fragment de natură cunoscut de artist, deoarece privindu-l ai sentimentul pătrunderii. Personajele dau proporție peisajului și nu invers. Amintim, *Pescuirea minunată, ori Nașterea Domnului*.

Reprezentarea personajelor pe care voit am lăsat-o la finalul studiului cupinde marea artă de a reda sufletul omnesc și în consecință, trăirile și atitudinile pe care artistul le investește în trăinicia lor. Figurile ce se proiectează pe suprafața explicită a pereților sunt individualizate prin expresii și atitudini gestice, corporale, vestimentare, precum și prin detaliile fizionomice. Proporția lor este de 1:7,5 și 1, 8, rareori se ajunge la mai mult de 1:8,5. Expresia mâinilor se remarcă prin câteva prototipuri iconice. Privind mâinile apostolilor de pe calota pronaosului observăm că ei au aceiași gestică, ducând mâna stângă spre piept, atitudine ce sugerează așteptarea. Chipurile reprezintă o adevărată galerie de portrete ce uimesc prin diversitatea vârstelor, ori a trăsăturilor de caracter. Identificăm cu ușurință portretul Mântuitorului de o rară profunzime, în raport cu cel al ucenicilor, cel al cuvioșilor, cel al laicilor ce se întrevăd întregind laturile lucrărilor. Fețele lămuresc dialogul interior purtat de personaje, impregnând

privitorului sentimente mărețe. Ele dezvăluie chipuri blânde, liniștite, speriate, meditative, rugătoare, surâzătoare, ferme, ori împovărate de suferință și câte alte stări sufletești pe care iscusitul maestru le-a semănat în această *rugăciune în culori* pe care a îndreptat-o către Dumnezeu. Să urmărim cu luare aminte expresia grăitoare a portretelor proorocilor Isaia sau Iezechiel, retorica discursului profetic nu cumva este surprinsă în culoare și linie, nu cumva artistul i-a readus în fața ochilor noștri? Nu cumva și acesta este sensul picturii bisericești de a ne face părtași evenimentelor scripturistice, acutualizându-le?

Realizarea cu totul excepțională a acestui monument îl așează în patrimoniul pictorilor bisericești, la loc de cinste, pe Anastasie Demian, alături de contemporanii ori înaintașii săi: Nicolae Stoica, Costin Petrescu, Olga Greceanu și alții, ce s-au raportat artei tradiționale cu un spirit novator în care erau asimilate moștenirile Bizanțului dar și tendințele caracteristice

artei autohtone. În cazul nostru, în Transilvania s-a manifestată pe filiera cu deschidere spre realism. Opera lui Demian se consolidează cu viitoarele catedrale și biserici pe care le-a pictat în Banat și în țară, concurându-se un stil de sinteză a picturii românești, de sorginte neobizantină, din veacul al XX-lea. Referindu-se la acești mari artiști devotați și înzestrați cu vocație spre arta religioasă, Mihail Diaconescu sublinia și îi aprecia la justa lor valoare: *Așa ni se înfățișează și în arta marilor pictori ortodocși din secolul trecut și din secolul nostru: Gheorghe Popescu, Nicolae Stoica, Costin Petrescu, Anastasie Demian, Iosif Keber, Costin Ioanid, Sofian Boghiu, Mihai Moroșan, Gavril Moroșan, Dragoș Morărescu, care,*

utilizând modalități compoziționale, cromatice și tehnice complexe, susținute de vocația lor creatoare, au servit cu un devotament total spiritul artei noastre tradiționale și înaltele exigențe dogmatice ale erminiilor.¹

Pictura Catedralei spre a fi dăruită posterității trebuie conservată și restaurată, păstrând straturile de culoare neschimbate, tot astfel, precum adevărul pe care ni-l dorim aievea, să fie etern.

În cazul în care se dorește neapărat continuarea tehnicii mozaicului, tehnica pe care tradiția românească nu a îmbrățișat-o decât tardiv și doar la decorația exterioară, ar fi de bun augur să fie folosită proporția și programul iconografic existent, solemn și pacifist. Compozițiile, cromatica și desenul lui Demian nu vor putea fi egale de artiștii contemporani, fiind vorba de o operă originală, de patrimoniu. Prelund în tehnica mozaicului soluțiile compoziționale existente, se va putea asigura, pe de o parte, trăinicia lucrării și pe de alta, conservarea viziunii ori-

ginală așa cum a fost ea gândită și executată pentru acest monument. În această situație se impune extragerea unor fragmente din fresca existentă în Catedrală și expunerea ei în spații corespunzătoare.

Pictura monumentală a acestui lăcaș de cult nu este suficient și atent privită și studiată, ea trebuie admirată și pătrunsă, trăită cu fiecare slujbă a Bisericii ce întregeste înțelesul nostru spre cele spirituale.

Privind pictura și pătrunzându-i secretele ei ce stau măturie peste timp, să recunoaștem valorile creștine fundamentale, cu precădere cele ale Bisericii Ortodoxe, ce leagă generațiile urcând pe scara virtuților și a frumosului divin reprezentat în acest periplu iconografic și să le păstrăm nealterate de *eresurile* imaginilor superficiale și dulcelege ce au cuprins vremea noastră.

¹ MIHAIL DIACONESCU, *Prelegeri de estetica Ortodoxiei*, vol. I, Ed. Porto-Franco, Galați, 1966, p. 130.

„De dragul frumosului” la Paris (cronică întârziată și neconvențională, III)

✎ Costion Nicolescu

(continuare din numărul anterior)

Artea de conferințe a avut două secțiuni. Una teologică, care a fost inaugurată de întâi-stătătorul locului, Înalt Preasfințitul părinte mitropolit Iosif Pop, om de mare finețe umană și de mare finețe duhovnicească, un adevărat balsam prin însăși prezența sa. De altfel stilul acesta, deopotrivă delicat și eficient, s-a transmis și majorității slujitorilor Mitropoliei, fie ei clerici sau laici. Mitropolitul a ținut o doctă și caldă prelegere inaugurală pe tema Tainelor Cununiei, Botezului și Mirungerii.

În continuare teologia cununiei a fost slujită îndeosebi de părintele Vasile Gavrilă. Preocuparea sfinției sale pentru tema căsătoriei este mai veche. Ea a condus la întocmirea unei teze de doctorat remarcabile, materializate editorial în cartea *Cununia, viața într-o împărăție (Fundăția „Tradiția Românească”, București, 2004)*. Cu prilejul Festivalului, părintele a lansat o nouă lucrare, întocmită anume, un fel de comandă specială, care nu repetă lucrarea menționată mai sus. Au fost editate două variante, una în limba română *Nunta - comuniune într-o desăvârșire* și una în limba franceză, *Le mariage - communion dans et pour la Plénitude*. Un prilej și pentru a face o scurtă meditație asupra diferenței dintre cununie și mariaj. Cartea a fost prezentată și recomandată cu multă căldură de părintele Marc-Antoine Costa de Beauregard, conducătorul și coordonatorul echipei de traducători, traducere care, sub imperiul evenimentului, a fost realizată într-un timp record. Sesiunea de autografe a probat succesul cărții, prin marele număr de exemplare vândute. Tot aici poate fi menționată și conferința duhovnicească a maicii Siluana Vlad, ținută în catedrala mitropolitană din rue Jean de Beauvais, care a expus cu căldură și vivacitate, cu fermecătoare atipicitate și cu un umor călugăresc specific ei despre *Trezirea inimii la șoapta iubirii lui Dumnezeu oferită omului prin Sfintele Taine ale Botezului și Cununii*. Asistența a primit foarte bine mesajul buneii monahii.

O altă secțiune a fost cea care s-a dorit etnologică. I-a fost dedicată după-amiaza zilei de vineri 3 iunie, la Cripta Puțului de la biserica „Saint Sulpice”, aflată alături de cripta „Saint François”, care adăpostește parohia românească „Sfânta Parascheva și Sfânta Genoveva”.

Doamna Ileana Gaiță de la Musée de l'Homme a lipsit din motive personale și a fost înlocuită cu pricepere și cu dibăcie de Daniela Iancu, o tânără doctorandă ambițioasă venită de la de la Muzeul Etnografic din Craiova.

Costion Nicolescu a vorbit despre relația de natură nupțială dintre Hristos și om și despre unele aspecte teologice remarcabile din ceremonia țărănească a Nunții.

În fine, Ioana Andreescu, cunoscută îndeosebi pentru cartea ei *Mourir à l'ombre des Carpathes*, scrisă împreună cu Mihaela Bacou, a vorbit despre Maica Domnului în descântecul de dragoste în vederea căsătoriei. Punctul de tratare mai puțin conform învățaturii creștine avea să-i intrige și să-i nemulțumească pe unii.

Din păcate, prelegerile cam lungi și criza de timp au făcut imposibile dezbateri ulterioare conferențierilor.

În deschiderea acestei după-amieze etnologico-teologice, a fost vernisată o expoziție etnografică pe tema nunții, excepțional pusă în expunere de Alexandra Marinescu, îndeosebi. A fost realizată, în principal, cu obiecte proprii de cea mai mare valoare, „de colecție”, cum se spune adesea astăzi. Vădit și frumos emoționată, autoarea a făcut referință în expunerea ei de motive la modelul muzeografic oferit de Muzeul Țăranului Român al lui Horia Bernea și a dedicat expoziția Irinei Nicolau, care în anul 1990 a uimit și a fermecat asistența la Paris prin extrem de ingenioasa ei expoziție, cu iz minimalist, *Un village dans une male*. Ajutată și de un spațiu prietenos, doamna preoteasă a izbutit o expoziție vie, spiritualizată, spunând nu numai despre producerea țărănești geniale, dar și despre sufletul țărănesc, a cărui taină nu este tocmai ușor de deslușit.

(continuare în numărul următor)

Moralitatea și învățătura biblică

Cuvinte pentru tineri și pentru orice creștin

✎ Marin-Marius Truiculescu

ivelul de moralitate al unui popor este determinat de religia lui.

Dintre toate religiile, cea mai bună este religia creștină fiindcă a fost întemeiată de Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și răspândită în lume de Apostolii Lui cu prețul vieții lor.

Putem spune că poporul român s-a născut creștin pentru că, în timpul formării lui, el a fost încreștinat de Sfântul Apostol Andrei, primul apostol al lui Hristos. Moralitatea poporului nostru a fost însă grav afectată mai ales în perioada comunismului ateu, care a durat aproape cincizeci de ani, timp în care s-a format o generație dezorientată. Spunem că suntem creștini, dar fără practicarea moralei creștine nu ne putem numi creștini adevărați. Înainte de a ne referi la învățăturile din Noul Testament, vom descrie pe scurt decăderea morală îngrijorătoare, mai ales a tinerilor, din cauza lipsei de educație din familie și din școli. Văzând grava decădere morală a poporului nostru (3.707.703 de avorturi în țara noastră numai în perioada anilor 1995-2009, alături de alte multe abateri morale grave), considerăm că ar trebui să se ia măsuri mai hotărâte pentru îndreptare.

Dintre multele cauze care au condus la acest nivel de imoralitate, cele mai grave sunt:

1. Canalele de televiziune ce difuzează multe imoralități (multe scene lascive și provocatoare difuzate sub masca „libertății”), necontrolate de autoritatea Consiliului Național al Audiovizualului, care ar trebui să colaboreze cu autoritatea de conducere a Bisericii.
2. Părinții needucați moral din copilărie, care, la rândul lor, nu-și pot educa moral copiii.
3. Lipsa unui program de viață disciplinată, ordonată pentru copii, care ar trebui să cuprindă și timpul rezervat lecturilor cu caracter moral; este foarte importantă educația primită în „cei șapte ani de acasă”.
4. Pedepsele prea ușoare, date unor elevi nedisciplinați, libertini (din școlile ciclului I și II) fapt care nu îi descurajează, ci îi încurajează, influențând astfel și pe alții la libertinaj.
5. Unii profesori care nu pot constitui modele pentru elevi din punct de vedere moral.

Amintim că până și înțeleptul Solomon (fiul împăratului David din Biblie) a spus că cei care scutesc „nuiaua” pentru copii nu doresc viitorul bun al copiilor. Există și aforismul „Bătaia este ruptă din rai”. Iar în tradiția poporului nostru a intrat bățul Sf. Nicolae pentru copiii neascultători. Să reținem deci cuvântul „bățul”, pentru a nu se confunda cu „băta” pe care o folosesc unii părinți foarte severi.

Foarte important este și modul de aplicare a pedepselor (mari sau mici) cu muștrări verbale sau cu alte mijloace (în funcție de gravitatea faptelor săvârșite). Pedepsele nu trebuie să fie aplicate cu răutate, ci cu seriozitate sau chiar cu regret, dar ele îi vizează pe copiii neascultători sau pe elevii nerespectuoși, recalcitranți, impertinenți, pentru menținerea disciplinei atât în familie, cât și în școli. Părinții copiilor care au propus înlăturarea pedepselor din școli, poate că sunt oameni prea orgolioși și nu suportă observațiile (ce se răspândesc rapid) despre pedepsirea fiilor lor nedisciplinați, libertini.

Desigur, orice încercare de îndreptare începe mai întâi cu muștrări verbale blânde, dar ar fi bine să se înțeleagă că nu toți copiii se pot îndrepta numai pe această cale. Pedepsele mai mari sau mai mici, aplicate de veacuri în școli, au dat rezultate foarte bune. Însă, de puțină vreme, de când pedepsele au fost înlăturate, în școli există prea mulți libertini care sfidează regulile decenței și ale moralei. S-ar putea să existe și profesori răi, care aplică, cu răutate și satisfacție, pedepse chiar prea mari unor elevi cu greșeli minore. Acești profesori, dacă există, trebuie să fie și ei sancționați de conducerea școlii respective sau de către Ministerul Învățământului, însă nu credem că, din cauza lor, este bine să fie înlăturate din școli pedepsele pentru copiii care le merită, cei care sfidează regulile decenței și ale moralei, neținând cont de învățăturile morale predate de către profesorii de religie.

Acum circa șaptezeci de ani (înainte de instaurarea comunismului ateu în țara noastră), pedepsele pentru copii, în școli, se aplicau în mod gradat, astfel: muștrări verbale blânde, punerea în genunchi în fața colegilor din clasă, trasul de urechi, bătaia cu nuielușa la palme sau la fund. În felul acesta se formase o disciplină bună și părinții erau foarte mulțumiți de cuminițirea copiilor lor, cuminițire pe care dâșii nu reușiseră să o realizeze.

Așadar, aceste două mijloace de educare – învățăturile biblice și pedepsele – au dat rezultate foarte bune în școli până la venirea la putere a comunismului ateu. Regimul comunist ateu a scos însă din școli ambele mijloace de educare, înlocuindu-le cu ateismul și cu alte mijloace de educare care au făcut să scadă smerenia creștinească și să crească orgoliul și grandomania omenească; unii elevi au ajuns să jignească și chiar să amenințe pe profesori, fapte care se produc și în prezent.

După căderea comunismului ateu, religia a fost reintrodusă în școli, dar bătaia a fost interzisă printr-o lege apărută în urma intervențiilor unor părinți prea orgolioși.

De aceea, ideal ar fi – deși este un deziderat greu de atins în contextul actual – ca părinții ai căror copii fac greșeli repetate în școli, să vină (în una din următoarele trei zile de la săvârșirea greșelilor), la chemarea profesorilor, pentru a-și pedepsi dâșii copiii cu nuielușa în fața colegilor lor, ceea ce ar fi un exemplu de luare aminte și pentru alți copii. Însă unii părinți, probabil din orgoliu, nu vor face aceasta și mulți profesori vor fi în continuare umiliți.

Copiii obraznici, lăsați „de capul lor”, nepedepsiți la timp, trecând de vârsta copilăriei și a adolescenței și ajungând astfel la majorat, în general nu se mai pot îndrepta; unii ajung chiar și în închisori pentru comportamentul și faptele lor reprobabile. Unii dintre aceștia devin suporteri ai echipelor mari de fotbal, se bat cu adversarii și aruncă cu pietre și petarde pe stadioane sau se dedau la alte manifestări huliganice, pentru susținerea echipei lor favorite. De asemenea, tot din rândul acestora sunt cei care participă la scandalurile publice de pe străzi, din baruri și din discoteci, iar în timpul manifestărilor publice se infiltrează printre manifestanții pașnici, inflamând spiritele și intrând chiar în conflict violent cu jandarmii ce luptă pentru menținerea ordinii publice.

Iată unde poate conduce nepedepsirea la timp a copiilor neascultători, obraznici, recalcitranți. Desigur, este ușor să aruncăm vina numai asupra copiilor needucați. Vina este însă și a noastră, a celor indiferenți, care nu luăm la timpul potrivit o atitudine mai hotărâtă pentru rezolvarea acestor probleme existente în societatea noastră.

În prezent există, într-adevăr, pedeapsa exmatriculării din școli a elevilor, doar în cazul unor abateri foarte grave de la disciplina școlară, dar nu acesta trebuie să fie scopul nostru, de a-i lăsa în societate neîndreptați. Scopul nostru trebuie să fie îndreptarea lor prin pedepsele aplicate – în mod gradat, în funcție de greșelile săvârșite – și prin învățăturile biblice predate în școli de către profesorii de religie.

Față de cele relatate mai sus, părinții copiilor care au propus înlăturarea pedepselor din școli ar trebui să înțeleagă că școlile sunt ale statului și că de problema disciplinei din școli răspund profesorii. Iar puținii profesori care au un comportament imoral trebuie destituiți din funcția de profesor. Cu privire la școlile private, ele ar trebui controlate drastic de Ministerul Învățământului, pentru a nu permite funcționarea lor în cazul în care se tolerează indisciplinarea, imoralitatea.

(continuare în numărul următor)

Pelerinaj în Țara Sfântă - Sărbătoarea Învierii Domnului la Ierusalim - 9-15 aprilie 2012

Ziua I: Plecarea din București și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv. Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvitaneu și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate - sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Părăsim Haifa și ne îndreptăm spre Tiberias. Cazare și cină Hotel de 3* în Tiberias.

Ziua II: Mic dejun. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii unde a avut loc prima minune din Galilea: transformarea apei în vin. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul apropiat și a bisericii ortodoxe Sf. Gavril cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la față. Deplasare la Muntele Fericirilor, vizitarea bisericii. Tabgha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirea pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru). Opțional și în funcție de timp – plimbare cu o copie a „bărcii lui Iisus”, pe apele Mării Galileii și vizită la Capris-fabrica de aur și diamante. Cină și cazare în Tiberias.

Ziua III: Mic dejun. Deplasare la Bethleem. Vizitarea bisericii orodoxe și a criptei unde s-a născut Domnul, apoi a Bisericii romano catolice Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu minibuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava

și Mănăstirea Sf. Teodosie, Zidul Plângerii. Vizită la Biserica românească din Ierusalim. Cină și cazare în Bethleem la Hotel de 4*

Ziua IV: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și al Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Flevit (Domnul a plâns), Grădina Getsimani cu Biserica Națiunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Getsimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa cu cele 14 stații în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, vizitarea paracliselor sfinte. După amiază, vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina cea de taină, Mormântul marelui Rege David. Cină și cazare la Bethleem la Hotel de 4*

Ziua V: Mic dejun. Deplasare Ierusalim- Ierihon. Intrăm în orașul Ierihon, apoi urmează vizită la biserica ortodoxă unde vom vedea Dudul lui Zaheu, Biserica și Căminul românesc de la Ierihon Coborâm la Iordan, vizităm Mănăstirea Sf. Gherasim de la Iordan. Trecem pe lângă Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. În caz de timp favorabil, intrare gratuită la strandul Chibutului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte. Cină și cazare Ierusalim la hotel de 4*

Ziua VI: Trezire matinală pentru participarea la ceremonia Venirii Sfintei Lumini în Biserica Sfântului Mormânt.

Ora 03:00 (opțional) deplasare cu autocarul la una din Porțile Cetății Sfinte pentru a încerca intrarea în incinta Cetății și în apropierea Sf. Mormânt (datorită numărului mare de pelerini, NU se garantează accesul în zona Sfintei Biserici). Program liber în zona Cetății Sfinte.

Ora 15:00 – După venirea Sfintei Lumini, întâlnire la Poarta Jaffa pentru deplasare pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului și Foișorul „Cina cea de Taină” și mormântul

marelui rege David. Vizită la zidul Plângerii. Cină și cazare la hotel de 4* în Ierusalim.

Ora 23:30 (Opțional) – Participarea la Sfânta Liturghie de Paște de la miezul nopții la Biserica Românească din Ierusalim.

Ziua VII: Mic dejun. Vizită de despărțire la Sf. Mormânt și program liber în Cetatea Sfântă. Deplasare la Lod-antica Lida, unde se află biserica și mormântul Sf. Gheorghe și apoi spre aeroportul Ben Gurion.

Preț: 820 Euro

Prețul include: bilete de avion București – Tel-Aviv și Tel-Aviv – București; taxe de aeroport; asistență în aeroport la sosire și plecare; primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel; 6 nopți cazare la hotel de 4* în Tiberias (2 nopți), Bethleem (2 nopți) și în Ierusalim (2 nopți) - categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina; 6 zile demi-pensiune (mic dejun și cină); taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Bethleem, Grădina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor); autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului; ghid evreu de naționalitate română în Israel; preot însoțitor pentru grup;

Pretul nu include: tips-uri (30 €) - (se achită în Israel); asigurarea medicală de sănătate; transportul la aeroportul Otopeni - București.

Acte necesare: pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării

Nota: în toate hotelurile de 3 și 4*, camerele sunt dotate cu aer condiționat, baie, telefon, TV pe cablu. În funcție de măsurile de securitate, programul poate fi modificat, ca ordine de desfășurare, sau înlocui unele obiective și hoteluri. Programul și eventualele vizite opționale se vor efectua în funcție de timpul material necesar și nu sunt incluse în preț.

Contact: Centrul de Pelerinaje Renașterea (vezi p. 12)

IPS ARHIEPISCOPUL SI MITROPOLITUL ANDREI

Miercuri, 1 februarie:

Prezidează comisia de examinare pentru ocuparea posturilor de preot la: **parohia Diviciorii Mari**, filia Sânmărtin, **Spitalul Universitar CFR din Cluj-Napoca**, **parohia Pintic** și **parohia Căianu Mare**.

La reședință o primește pe doamna Silvia Radu.

Binecuvintează noua capelă amenajată în incinta Spitalului Municipal „Clujana” din Cluj-Napoca.

Joi, 2 februarie (Întâmpinarea Domnului):

În biserica Parohiei Agriș, protopopiatul Turda, slujește Sfânta Liturghie și predică; sfințește noua troiță din curtea bisericilor parohiale. Săvârșește slujba de sfeșanie la casa parohială.

În galeria expozițională a bisericii „Sfântul Ilie” din Cluj-Napoca, participă și rostește un cuvânt și vernisajul Expoziției de pictură și sculptură „Grădina cu Îngeri” a artistei Silvia Radu din București.

Vineri, 3 februarie:

În localitatea Teaca, județul Bistrița-Năsăud, săvârșește slujba înmormântării pentru Vasile Deac, tatăl pr. Gheorghe Deac, de la parohia Pianu; rostește un cuvânt de mângâiere.

Sâmbătă, 4 februarie:

Vizitează șantierul Mănăstirii Mihai Vodă din Turda.

În Catedrală, asistă la slujba Vecerniei Mari și slujește la Litie.

Duminică, 5 februarie:

În biserica parohiei „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; îl hirotonește diacon pe Ștefan Octavian Crișan.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 6 februarie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.

Martți, 7 februarie:

La reședință, prezidează ședința Sinodului mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului.

Joi, 9 februarie:

Conduce ședința specială a Permanenței Consiliului eparhial, cu participarea protopopilor din eparhie.

Prezidează ședința anuală a Casei de Ajutor Reciproc a Arhiepiscopiei.

La Muzeul Etnografic al Transilvaniei, participă și rostește un cuvânt la vernisajul expoziției „Semnele veșniciei” a studenților de la specializarea Artă Sacră a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Duminică, 12 februarie:

În biserica „Sfântul Nicolae” din Gherla, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; hirotonește într-un preot pe diaconul Ștefan Octavian Crișan, pe seama parohiei Căianu Mare, protopopiatul Beclean și într-un diacon pe Augustin Claudiu Prunduș; săvârșește Taina Botezului pentru Sofia Maria Mureșan și Diana Maria Mureșan.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 13 februarie:

La Palatul Patriarhiei din București, participă la întâlnirea Comisiei pregătitoare a Bisericii Ortodoxe Române pentru dialogul cu Biserica Română Unită cu Roma cu un grup de ambasadori.

Martți, 14 februarie:

Face o vizită pastorală în parohiile Iris și Valea Chintăului din Cluj-Napoca.

Miercuri, 15 februarie:

La Palatul Patriarhiei din București, participă la ședința anuală a Adunării Naționale Bisericești.

Joi, 15 februarie – Vineri, 16 februarie:

La Palatul Patriarhiei din București, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod.

Sâmbătă, 17 februarie:

În Paraclisul Facultății de Teologie, săvârșește Taina Botezului pentru Antonia Șovrea

În sala mare de spectacole a Teatrului Național din Cluj-Napoca, participă la concertul de operă organizat în deschiderea Balului Operei.

Duminică, 18 februarie:

În Catedrală, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; îl hirotonește preot pe diaconul Augustin Claudiu Prunduș, pe seama parohiei Diviciorii Mari, protopopiatul Gherla și diacon pe Victor Vărărean; săvârșește paras-tasul pentru vrednicul de pomenire Episcopul Nicolae Ivan, ctitorul Catedralei.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Martți, 21 februarie:

În biserica „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului Domnului” din Cluj, participă și rostește un cuvânt la întrunirea lunară a preoților din protopopiatul Cluj II.

Miercuri, 22 februarie:

În biserica Mănăstirii Nicula, săvârșește slujba tunderii în monahism a rasoforului Gavriil Moga și a fratelui Marian Berbecel și rostește un cuvânt de învățătură.

Joi, 23 februarie:

În biserica Mănăstirii Nicula, slujește Sfânta Liturghie și predică; hirotonește ieromonah pe ierodiaconul Siluan Timbuș și ierodiacon pe monahul Atanasie Mercaș.

La reședință îl primește pe Alin Tișe, președintele Consiliului Județean Cluj.

Vineri, 24 februarie:

În biserica parohiei „Sfinții Trei Ierarhi” (Coroana) din Bistrița săvârșește Taina Sfântului Maslu și rostește un cuvânt de învățătură.

Sâmbătă, 25 februarie:

Îi examinează pe doctoranzii Facultății de Teologie din Alba Iulia.

În biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” a parohiei Țeentea, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba Vecerniei Mari; binecuvintează lucrările la casa parohială pictură și îl hirotonește iconom pe pr. paroh Stelian Rus.

Duminică, 26 februarie:

În biserica parohiei Lechința, protopopiatul Bistrița, slujește Sfânta Liturghie și predică; hirotonește preot pe diaconul Victor Vărărean, pe seama parohiei Pintic, protopopiatul Bistrița.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 27 februarie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. Vizitează șantierul Campusul Teologic „Nicolae Ivan” și atelierile Arhiepiscopiei din Colonia Becaș.

În biserica Mănăstirii Cristorel, săvârșește slujba Pavcerniței Mari și Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul și rostește un cuvânt de învățătură.

Martți, 28 februarie:

Acordă un scurt interviu postului TV Transilvania Live. În biserica Mănăstirii Râșca Transilvană, săvârșește slujba Pavcerniței Mari și Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul și rostește un cuvânt de învățătură.

Miercuri, 29 februarie:

În Catedrală, săvârșește slujba Pavcerniței Mari și Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul și rostește o meditație în cadrul serilor duhovnicești ale celor două școli teologice clujene.

PS EPISCOPUL VASILE SOMEȘANUL

Joi, 2 februarie:

Slujește Sfânta Liturghie și binecuvântarea Paraclisului „Sfinții Apostoli Petru și Andrei” de la Clinica de Pediatrie I, Cluj-Napoca. Preotul de Caritate Ovidiu Gavrea este hirotoneșit „Iconom”.

Oficiază Sfântul Maslu în biserica parohiei Aghireșu, prot. Huedin.

Sâmbătă, 4 februarie:

La Facultatea de Științe Politice participă la susținerea publică a tezei de Doctorat în Etnografie și Folclor a tinerei diaconese Cosmina Timoce Mocanu.

Duminică, 5 februarie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Buna Vestire” din cartierul Iris, prot. Cluj II și oficiază slujba sfeșteniei casei parohiale.

Martți, 7 februarie:

La Centrul Eparhial participă la lucrările Sinodului Mitropolitan.

Joi, 9 februarie: participă împreună cu Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei la ședința cu părinții protopopi din Eparhie și la ședința C.A.R.

Duminică, 12 februarie:

Slujește Sfânta Liturghie în parohia Iuriu de Câmpie, prot. Cluj I.

Miercuri-Vineri, 15-17 februarie:

Participă la lucrările A.N.B. și ale Sfântului Sinod al B.O.R.

Sâmbătă, 18 februarie:

Cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Arhiepiscop Vicar Iustin Sigheteanul, oficiază la Satu-Mare botezul fetiței Ana-Maria, fiica părinților Dr. Cristian și Daniela Rusu.

Duminică, 19 februarie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica parohiei Dumbrăveni, prot. Beclean, în sobor de preoți împreună cu preoții americani ortodocși Marcus Burch, Thomas Moore și John Armstrong din statul Carolina, aflați în România în cadrul Programului „Sfântul Dimitrie Basarabov” Informare și Consiliere în adicții, susținut de Dl. Floyd Frantz (misionar OCMC).

Oficiază în sobor slujba Botezului pruncii Alexandra-Maria Gherghel, fiica părintelui Alexandru Gherghel.

În biserica „Sfântul Nicolae” din Ocna Dej oficiază botezul pruncului Teofan-Ioan, fiul părintelui Ionuț Sântioan.

Joi, 23 februarie:

În Sala Episcop Nicolae Ivan participă la programul de cântare psaltică susținut de elevii seminariști organizați de Diacon Prof. Daniel Mocan.

Vineri, 24 februarie:

Slujește Sfântul Maslu în biserica „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul Mănăștur, prot. Cluj II.

Duminică, 26 februarie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Învierea Domnului” din Câmpia Turzii, prot. Turda.

Pelerinaj Istanbul —fosta capitală a Imperiului Bizantin— 1-6 Mai 2012

Ziua I: Plecarea de la Cluj-Napoca (ora 10.00) pe următorul traseu: Alba Iulia – Giurgiu – Svilengrad – Edirne – Istanbul.

Ziua II: Pelerinajul nostru începe cu vizitarea celor mai reprezentative obiective din Istanbul: Biserica Sf. Sofia, Biserica Cisterne, Moscheea Albastră, Hipodrom, Coloana Million, Coloana Serpente, Fântâna Germană (cazare și cină).

Ziua III: A treia zi continuăm vizitarea fostei capitale a Imperiului Bizantin cu biserica românească Sf. Paraschiva (ctorie Constantin Brâncoveanu), zona imperială Vlaherne: Biserica Vlaherne, Palatul Vlaherne, Palatul lui Constatin Profirogenetul. După amiază, vom vizita Palatul Topkapi (Biserica Sf. Irene, Piața Yoli Kosku – locul martiriului Sf. Constantin Brâncoveanu). Seara, opțional, deplasare cu vaporul pe Bosfor. (cazare și cină).

Ziua IV: Continuăm pelerinajul nostru vizitând Patriarhia Ecumenică, Mănăstirea Pantocrator, Apeductul lui Valens, Biserica Izvorul Tămăduirii, Poarta de Aur; după amiază – Marele Bazar (cazare și cină).

Ziua V: Dimineața. (10:00) – îmbarcare în autocar și plecare spre Cluj-Napoca.

Preț: 240 Euro

Servicii incluse în preț: transportul cu autocarul clasificat 3*; 3 nopți cazare la hotel de 3*; mic dejun și cină incluse; ghid și asistență religioasă

Nu sunt incluse în preț: taxele de intrare la obiectivele turistice și religioase, aproximativ 70 Euro; programele opționale; asigurarea medicală.

Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării.

Contact: Centrul de Pelerinaje Renașterea (vezi p. 12)

Budapesta – Praga – Viena - trei Capitale Imperiale - 25 Mai – 2 Iunie 2012

Ziua I: Cluj-Napoca (ora 10⁰⁰) – Oradea – Borș. **Budapesta** - scurt tur panoramic al capitalei Ungariei după care se v-a vizita centrul istoric, Parlamentul, Podul cu Lanțuri. Cazare și cină;

Ziua II: A doua zi în Budapesta vom vizita Catedrala Sf. Ștefan, Bastionul Pescarilor, Citadela și dealul Gellert, Biserica Sf. Mathias, Marea Sinagogă, Piața Eroilor cu Monumentul Mileniului. Opțional, croazieră pe Dunare. Cazare și cină;

Ziua III: Mic dejun. Excursie pe Valea Dunării, cu superbe orașe istorice: Visegrad (Castelul lui Matei Corvin) și Esztergom (Catedrala încoronării regilor Ungariei). Traseul continuă spre Bratislava. Scurtă vizită în capitala Slovaciei: Catedrala și poarta Sf. Martin, Piața Mare, faleza Dunării. Continuăm deplasarea spre Praga cu tranzitarea Slovaciei și Moraviei. Cazare și cină în Praga.

Ziua IV: Mic dejun. Începem turul în **Praga** cu vizită la Castelul Hradcany, Podul Carol, Turnurile Mala Strana și Stare Mesto, Biserica Sf. Nicolae din Stare Mesto, Vechea Primărie, Ceasul astronomic, Biserica Fecioarei Maria din Tyn, Vechiul Cartier Evreiesc, Piața Vaclav. Seara – program liber. Cazare și cină în Praga;

Ziua V: Mic dejun. Excursie la Pilsen, capitala berii în Cehia și Karlovy Vary - cea mai celebră stațiune din Cehia, cunoscută pentru izvoarele mineral-termale și hotelurile care au atras atât celebrități cât și aristocrația tuturor timpurilor. Cazare și cină în Praga.

Ziua VI: Mic dejun. Continuăm deplasarea spre Austria. Sosire în **Viena**. Tur de oraș: Ringul și clădirile sale monumentale: Opera, Primăria, Teatrul Național, Universitatea și centrul vechi cu Domul Sf. Stefan. Cazare și cină

Ziua VII: Mic dejun. Vizitarea palatului Schonbrunn și a grădinilor acestuia și a Palatul Hofburg (Muzeul Argintăriei și Muzeul Sisi). După-amiază, timp liber în oraș/ participare la Operă* sau în parcul de distracții Prater. Cazare și cină

Ziua VIII: Plecare spre Cluj-Napoca (13,00)

Preț: 400 Euro**

Servicii incluse:

- Transport cu autocar clasificat 3*
- 7 nopți cazare în hotel 3*
- Demipensiune (mic dejun + cină)
- Ghid pe tot parcursul excursiei

Nu sunt incluse în preț:

- asigurare medicală
- intrările la obiectivele turistice

Pelerinaj la Mănăstirile din Oltenia 27 – 29 aprilie 2012 (vineri - duminică)

Ziua 1: Cluj-Napoca - Alba Iulia – Sibiu – Măn. Turnu - Măn. Cozia – Schitul Ostrov – Rm. Vâlcea – Măn. Hurezi – Măn. Polovraci (cazare);

Ziua 2: Măn. Arnova – Măn. Bistrița – Măn. Govora – Măn. Dintr-un Lemn – Măn. Surpatele – Măn. Clocociov – Măn. Coșuna – Craiova (cazare);

Ziua 3: Măn. Jitianu – Tg. Jiu – Măn. Tismana – Petroșani – Măn. Lainici – Cluj-Napoca.

Preț: 285 RON

Prețul include:

- Transport cu microbus
- 2 nopți cazare
- Mic dejun
- Ghidaj și asistență religioasă

Plecarea la ora 6.20 din fața Mitropoliei Clujului.

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A VADULUI
FELEACULUI ȘI CLUJULUI

CENTRUL DE PELERINAJE

Piața Avram Iancu, nr. 2, Cluj - Napoca (RO)

Tel./ Fax: 0264/431020 și 0723583822;

E-mail: moldovandumitru@yahoo.com; pelerinaje@mitropolia-clujului.ro

RADIO RENĂȘTEREA

CLUJ – 91 MHz / FM

BISTRIȚA – 102 MHz / FM

Grila de programe

Ora	LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂȚĂ	DUMINICĂ
06.00	Rugăciunile dimineții						
06.20	CEASURILE DIMINEȚII 07.00 Radiojurnal						
08.00	LITURGHIA DARURILOR MAI ÎNAINTE SFINȚITE*					LITURGHIA SF. IOAN GURĂ DE AUR*	Evanghelie și Liturghie Acatistul Mântuitorului*
09.30	Psalmi						
09.50	Ghidul creștinului					Evanghelia zilei	
10.00	Știri						
10.05	Sfinții Părinți, contemporanii noștri						
10.30	CALEIDOSCOP CULTURAL						
12.00	Experiențe pastorale (r)	Secole creștine (r)	Dialoguri (r)	Cuvântul Ierarhului (r)	Merinde pentru suflet (r)	Mărturii din viața monahală (r)	LITURGHIA SF. VASILE CEL MARE*
12.30	Moment muzical						
13.00	Radiojurnal						
13.10	POST MERIDIAN MAGAZIN Știri 15.00						
16.00	Dăruind vei dobândi	Pururi tânăr	A doua șansă	Universitaria	Medicina azi	Apa cea vie a Ortodoxiei	Catehism (r)
16.30	Tinerii în Biserică (r)					Byzantion	
17.00	Radiojurnal						
17.20	Cuvântul Vieții						
17.50	Ghidul creștinului (r)					Evanghelia zilei (r)	
18.00	PAVECERNIȚA MARE*						
19.00	Apoftegme comentate		Cărți vechi și noi	SEARĂ DUHOVNICEASCĂ*	Din Viață și din Duh	PRIVEGHERE*	
19.30	Cultura în actualitate	Orizont social	Ortodoxia în lume	Ca toți să fie una		VECERNIA PAVECERNIȚA MICĂ Program catehetic*	
20.00	Știri						
20.05	Etică și Societate	În umbra Legii	În Lumina Taborului	Dogmele Dreptei Credințe	Liturghie și icoană		
20.35	Păhărelul cu nectar						
21.00	Secole creștine	Dialoguri	Cuvântul Ierarhului	Merinde pentru suflet	Mărturii din viața monahală		
21.30	Agenda culturală						
21.45	Psalmi						
22.00	Radiojurnal						
22.15	Sfinții Părinți, contemporanii noștri (r)						
22.40	Rugăciunile de seară						
23.00	Tinerii în Biserică						
23.30	Dăruind vei dobândi (r)	Pururi tânăr (r)	A doua șansă (r)	Universitaria (r)	Medicina azi (r)	Liturghie și icoană (r)	Predici
00.00	Clasica						
02.00	Etică și Societate (r)	În umbra Legii (r)	În Lumina Taborului (r)	Dogmele Dreptei Credințe (r)	Liturghie și icoană (r)	Apa cea vie a Ortodoxiei (r)	Cuvântul Vieții (r)
02.30	Clasica						
04.30	Secole creștine (r)	Dialoguri (r)	Cuvântul Ierarhului (r)	Merinde pentru suflet (r)	Mărturii din viața monahală (r)		
05.00	Clasica						
							05.30 Clasica

* în direct din Catedrala Mitropolitană

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Ștefan Iloaie, Pr. Prof. dr. Ioan Chirilă,
Pr. Bogdan Ivanov, Pr. Cristian Sonea, Lect. dr. Radu Preda

Director:
Pr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Delia-Maria Kerekes

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Pr. Ioan Bizău, Elena Chirceș, Arhim. Andrei Coroian,
Doina Curticăpeanu, Pr. Ioan Ică sn., Cezar Login,
Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu, Aurel Sasu,
Paul Siladi, Protos. Simeon Pinte, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Editorial

Dumnezeu nu are nevoie de declarații de dragoste formale

Scriam la imperativ acum câteva numere: „să fim, dar, veseli, ca să fim”. Ei, și? Ești vesel și vine cineva și te întreabă de ce râzi și tu râzi în continuare tâmp, pentru că nu știi de ce râzi acum, când mai înainte erai nervos că profu’ ți-a dat o notă mai mică la examen decât te așteptai, erai furios pe guvern, erai nervos din cauza gheții de pe parbriz sau pur și simplu n-aveai niciun chef și îi înlăturaseși pe toți cu apatia ta – un fel de-a fi, un discernământ indecis garnisit cu tot felul de plictiseli și cuvinte care să facă timpul să treacă mai repede. Or, timpul zboară și așa neîntrecut. A fi vesel nu înseamnă să râzi din când în când, nici mereu, ci să râzi conștient, împăcat cu tine însuși; să ai bucurie cu măsură; să ai un echilibru al stărilor de a fi.

Atitudinea de a fi creștin nu înseamnă să ai o veselie irațională, iresponsabilă. Nu înseamnă nici să te îmbraci în negru și să fii trist pentru că așa se face în post, să umpli strada de doliu și să îi întimpini pe ceilalți cu o față slăbită de foame, anemică, încercând să ascunzi că ții post, dar să cauți să auzi din partea celorlalți, cu nerăbdătoare viclenie, cuvinte de laudă pentru nevoințele tale fabuloase. Nu înseamnă nici să cazi în extrema cealaltă, nu, nici măcar. Din contră, Postul e o perioadă de așteptare înfrigorată, de așteptare cu dor și cu dragoste pentru Mirele Care vine, Care învie și va învia neîncetat în zori primăvăratice, aici pe pământ și acolo, în sufletul nostru, al fiecăruia. Un creștin adevărat ține post de drag, de dragul Mântuitorului, fără obligație, fără ostentație, cu râvnă, nu numai pentru că așa e bine, ci pentru că are nevoie. Pentru că nu mă pot duce la întâlnire cu Mirele meu fără să mă pregătesc. Și Mirele mă așteaptă să-mi dea totul, Mirele rupe zapisul morții și înviază și pune zori Împărăției și dă pământului primăvara. Am nevoie să țin acest post, să mă pot curăți de cele pantagruelice ale zilei, de cele gregare ale sufletului, să îmi pot spăla fața mea – simțurile mele și să mă luminez, ca dorul meu să nu slăbească de bigotism, ci să fie mai ușor prin voioșia, bucuria, lumina dragostei mele. Și să pot aștepta întâlnirea neîncetat cu aceeași lumină, căci Dumnezeu nu are nevoie de declarații de dragoste formale. El este permanent împreună cu noi, lucrează cu noi, ne ajută și stă ascuns până când Îl alegem liber, Îl iubim liber. Abia atunci Îl simțim viu lângă noi.

✎ Gabriela Bulgaru

Eveniment

„Veni-vor zile când Mirele se va lua de la ei și atunci vor posti”

Noate multora ni se pare grea osteneala trupezască. Și așa este... Dar odată ce ne-am angajat în această mare provocare – căci înfrânarea înseamnă asumarea unei provocări, un act de voință ce trece prin filtrul libertății, nu al presiunilor exterioare (Biserica nu modelează atât resorturile exterioare ale ființei, cât cele interioare care au efect vizibil înafară) – Harul nu se lasă așteptat, întărirea este uimitor de grabnică. „A mânca - scrie Sfântul Efreim Sirul în veacul al IV-lea -, ține de legile firii, dar a posti ține de libertate”. Și asta pentru că firea nu ne întreabă dacă vrem sau nu să mâncăm, ci pur și simplu ne constrânge. Paradoxal, atunci când postim, ne manifestăm libertatea, alegem să nu mâncăm, să nu facem răul (până la urmă, aici este taina), depășim firea aceasta căzută și nepuțincoasă. După măsurile noastre, ce-i drept, și nu fără energia dumnezeiască ce ne încurajează și ne înviează neîncetat. Și așa, cum să nu fie postul vremea bucuriei, cum

spune o cântare a Triodului? Mai ales că nu pentru vreo închipuită smerenie postim, ci dorind să ne învrednicim de întâlnirea cu Mirele Răstignit. Ori, fără o mică osteneală cum ne vom asemena Lui?

În întâmpinarea acestui timp binecuvântat, în cele două săptămâni premergătoare lui, tinerii ASCOR-iști, s-au gândit să mulțumească Celui care umple de bunătați dorirea noastră, reunindu-se la Agape de „lăsatul secului”. După Sfânta Liturghie, s-a întins masa de obște și s-au degustat diverse mâncăruri și dulciuri. Apoi, glasuri s-au îmbrățișat în acorduri de chitară, o mică tobă sau vioară. Așezându-ne pe bănci,

Bogdan Dincă, coordonatorul atelierului de chitară, alături de Dan Nicolae, susținând un mini-recital pentru cei prezenți la agapa de dinaintea Postului Paștelui, întâlnire organizată de comunitatea Bisericii Studenților și ASCOR Cluj-Napoca.

ne-am gândit să ne așezăm inimile în așa fel încât să privim omul, nu doar să-l observăm, ci să căutăm să ne împărtășim de darul său. Inconștient sau nu, ne-am adunat nu atât să admirăm de departe talentul, cât să aflăm Omul ce împarte bucurii prin lucrurile mărunte, ascunzându-Se smerit în chipul fratelui, în zâmbetul dulce-înduioșător, în strădania de a face ceva frumos, elegant și nobil, în poezia și înălțimea melodiilor, în umorul ce se ivea discret, firesc din situații simple. A fost o atmosferă caldă, în care prietenii în Hristos s-au descoperit unul pe altul câte puțin.

De la versurile lui Ioan Alexandru, ce vădesc cu atât mai mult în cântec o profundă teologie a Luminii nezidite, până la Balada lui Ciprian Porumbescu interpretată la vioară aducând cu sine parcă ceva din fiorul unei Jertfe, recitalurile dezvăluiau frumuseți nevăzute și hrăneau puțin acel dor pe care rugăciunea îl înțește și, paradoxal, îl astâmpără deplin. Nu au lipsit cântecele de dragoste ce ne impresionează întotdeauna prin forța ce o emană, prin trăirile neobișnuite de care vorbesc. Iată doar unul: „Când peste visele mele vor sta lucruri grele am sa uit de ele/ Le voi pune în zale și voi pune petale peste visele tale/ Fiindcă-mi pasa... și motivul ești tu.”

Ni s-a înfățișat chiar și chipul dragostei copiilor... În timp ce tatăl unei fetițe cânta ceva, micuța defila prin fața lui până s-a pitit în dreapta lui, parcă nerăbdând să nu-l susțină. El s-a emoționat, însă, și n-a mai interpretat decât o melodie.

Ceea ce ne-a uimit, înveselindu-ne, și poate ne-a pus pe gânduri a fost recitalul unei trupe de copii nevăzători, prin vioiciunea și sensibilitatea de care au dat dovadă. Erau foarte modești și au arătat că știu să-și trăiască tinerețea, dând slavă lui Dumnezeu pentru darurile cu care i-a înveșmântat.

La final, s-au oferit și cadouri. În mod neașteptat, cineva a primit un premiu special... o carte duhovnicească pentru cele mai bune clătite.

În simfonia unei după amiezi de duminică, cum bine spune cântecul „N-ai nevoie de foarte multe ca sa fii fericit/ E de-ajuns un cântec, de-ajuns, și puțin infinit”...

✎ Ana-Maria Neag

Evenimente ASCOR

Activități organizate de ASCOR Cluj în timpul Postului Paștelui

In Postul Paștelui ASCOR Cluj-Napoca organizează tradiționalele întâlniri duhovnicești cu invitați de seamă, Părinți din diferite colțuri ale țării pentru a oferi tinerilor posibilitatea să audă și să culegă cuvinte întăritoare.

Primul invitat care a vorbit *Despre oamenii lui Dumnezeu* a fost starețul mănăstirii Nicula, arhimandritul Andrei Coronianu. Pe parcursul celorlalte săptămâni vor mai conferenția Părintele Vasile Mihoc de la Sibiu, Starețul Mănăstirii Crasna Prahova, Ieromonahul Nectarie Petre, Părintele Vasile Gavrilă de la Biserica Rusă din București, cunoscut mai ales pentru emisiunea *Duhovnicul de la miezul nopții*, precum și alți invitați a căror prezență se va confirma pe parcurs.

Activitățile ASCOR în perioada de dinaintea Marelui Praznic al Învierii Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, sunt la fel de multe ca și în alte etape ale anului, doar că poartă un caracter mai sobru. Se vor organiza și pelerinaje. Prima drumeție duhovnicească va fi una scurtă. Pelerinii vor poposi timp de o zi pe meleaguri bistrițene pentru a culege nectar povățuitor în ale sufletului de la viețuitorii mănăstirilor Cormaia, Parva Rebra, Nicula și Nușeni.

Anul acesta, în preajma sărbătorii Bunei Vestiri, ASCOR Cluj va patrona Consfătuirile Naționale ASCOR, eveniment în cadrul cărora vor fi invitate toate filialele organizației pentru a discuta problemele apărute de la ultima întâlnire, pentru a veni cu idei și propuneri de proiecte viitoare și pentru a participa la numeroase alte activități. Consfătuirile se vor desfășura în perioada de timp 23-25 martie, zile când va fi loc nu doar de discuții și dezbateri folositoare, ci și prilej de vizitare a orașului Cluj, a muzeelor din inima Transilvaniei, și, așa cum promit organizatorii, toți cei prezenți la consfătuiri vor avea parte de o frumoasă priveghere la mănăstirea Nicula. Iar de praznicul Bunei Vestiri, ASCOR-iștii din toată țara vor fi invitați să participe la Sfânta Liturghie oficiată la Biserica Studenților din Cluj-Napoca, unde, îmbrăcați în straie populare, vor avea posibilitatea, ca odinioară, să readucă datina străbună în inima unei comunități ortodoxe tinere și iubitoare de Dumnezeu.

De asemenea, pe toată perioada postului nu va fi dat uitării nici atelierul de încondeiat ouă. Astfel, doritorii de lucru manual și de învățat tehnici în ale încondeierii, vor avea posibilitatea să decoreze prin propriile forțe ouăle pentru masa pascală. Atelierul va fi ținut cu mult drag de vicepreședinta ASCOR, Oana-Raluca Băilă.

Celelalte ateliere și activități ASCOR rămân în vigoare. Programul acestora se găsește la Biserica Studenților din Campusul Hașdeu.

✎ Tatiana Onilov

Folosința postului trupezesc și duhovnicesc

Normind de la întrebarea și răspunsul care conțin pe buzele tinerilor - *De ce să țin post?, Nu sunt plin de păcate!* - se poate considera postul ca o metodă de curățare a păcatelor. Însă, Sfinții Părinții mărturisesc că postul este înțeles greșit, pe lângă izgonirea patimilor trupezști, el îndreaptă căderile sufletului. Perioada postului Paștelui poate fi înțeleasă ca o încercare de reîntoarcere spre cele înalte, spre desăvârșire, spre asemănarea omului cu îngerii, cu Dumnezeu.

Tinerii se limitează doar la nevoința trupului, la plăcerile și desfătărilor pe care le-au trăit de-a lungul anului, nereușind să rupă legăturile cu păcatul. Gândurile și trăirile împiedică dezlipirea de cele ale trupului, îngreunează ridicarea privirii spre Dumnezeu. Orânduit încă din începuturi, postul întărește mintea și inima, întregeste cele doua firi, cea trupezască și cea duhovnicească, dobândind libertate în rugăciune și putere în lupta cu cel rău.

Obişnuţi să ne vindem voinţa şi credinţa prin păcate, împrumutăm cu dărnicie din gândurile noastre celui vicelan, care ne înfăşoară mereu cu noi patimi până la orbirea sufletului. *Aşa ţine păcatul sub strajă sufletul şi încuie în faţa mea uşa cunoaşterii. Vrajmaşul veghează fără încetare asupra sufletului, ca un cumroa să ajungă la împreună-glăsuire cu Dumnezeu şi să împiedice vânzarea trupului* (Psalmul 69, Sfântul Efreim Sirul). Cu toate acestea omul primeşte ajutor neconţinut, fiindu-i oferite atât postul, cât şi rugăciunea ca mijloace de apărare împotriva aceluia vrăjmaş. Omul poate împiedica vânzarea trupului şi a sufletului prin înfrânarea materială, prin bucuria smereniei, modalităţi ce se răsfrâng „prin trup inimii, iar prin inimă minţii.”

Postul luminează şi încălzeşte locurile întunecate şi friguroase ale sufletului, reasează cugetările şi simţirile pe linia continuă a pocăinţei, adunându-le şi îndreptându-le. Sfântul Simeon Noul Teolog avertizează că *războiul este permanent şi întotdeauna este necesitate ca ostaşii lui Hristos să aibă armele asupra lor*, arme precum postul, pocăinţa, rugăciunea, smerenia, răbdarea şi dragostea, rânduite prin har divin celor ce purced pe acest drum. Omul tinde şi luptă să îşi apere sufletul, să-l scoată din robia duhului rău, cu stăruinţă împotriva răsăfăţului şi dulcele păcatului. Prin îndemnul Mântuitorului, *Tu, însă, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să un te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău care este în ascuns, şi Tatăl tău, care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie* (Matei 6, 16-18), Grigore Palama înţelege spălarea cugetului nostru şi a închipuirii de gândurile necuviincioase şi de mânie, atribuindu-i postului o funcţie biruitoare împotriva patimilor şi împreună-lucrător cu rugăciunea spre ajutorul celor ce nădăjduiesc în Dumnezeu.

Drept urmare a acestor lupte trupesti şi duhovniceşti, postul ajută la întărirea voinţei, la sfinţirea vieţii, având ca rezultat sfânta nevoiţă, pe care Părintele Paisie Aghiorăţul o redă astfel: *După post, pâinea este dulce. După priveghere şi somnul este dulce. Iar după osteneală, chiar şi piatra virtuoaşă ne odihneşte mai bine decât fotoliul.*

✎ Andreea Micu

Pagini din caietul meu albastru...

Pag. 11

Exasperare Punct Salvare

I'm beginnig to hate American movies!

unt perfect conştientă că nu ar trebui să-mi încep pagina jurnalului meu de suflet cu astfel de cuvinte, însă nu o fac din prea mult curaj, ci din prea multă exasperare...

M-am săturat să mă aştept ca atunci când îmi scap pixel pe jos la şcoală să vină Făt-Frumos şi să mă ajute să-l ridic, iar mâinile noastre să schiţeze, bineînţeles, un uşor tremur când vor lua împreună de pe suprafaţa podelei instrumentul buclucaş, victimă a gravitaţiei. M-am săturat să mă aştept ca băiatul cel mai teribilist din oraş să încerce să mă cucerească din „ambiţ”, dar ca povestea să se termine cu mine schimbându-l pe Don Juan, iremediabil şi incomensurabil, în bine. M-am săturat să mă aştept ca primul meu iubit să îmi devină soţ după un periplu de vreo 10 ani în care noi să ne tot dăm seama că fuseserăm de fapt făcuţi unul pentru celălalt. Prin urmare, m-am săturat să mă aştept ca totul să se petreacă exact ca în filme... De fapt, m-am săturat să văd că cel puţin jumătate din „suferinţele” mele cotidiene nu sunt altceva decât scenarii de film ratate... şi mă îngrozeşte faptul că, ratând rând pe rând filmele, îmi ratez încontinuu viaţa.

Neîmplinire, nemulţumire, nefericire... oare asta simt eu cu adevărat în faţa faptelor pe care nu reuşesc să le duc la bun sfârşit, în faţa lucrurilor care nu funcţionează conform planului, în faţa nerealizărilor mele?... nu, nu cred. Dezamăgirea adevărată nu apare în faţa realului, ci mai degrabă în faţa posibilului, a ipoteticului, a imaginarului... De multe ori observ că nu sufăr cu adevărat pentru că un lucru s-a întâmplat într-un anumit fel, ci pur şi simplu pentru că nu s-a întâmplat altfel! Iar aceasta mă face să cred că dezamăgirea adevărată nu înseamnă un eşec în lupta cu viaţa, ci o pierdere a unui pariu cu propriile aşteptări. Cu adevărat zguduitoare însă e conştientizarea faptului că multe din aceste aşteptări sunt contrafăcute, că în realitate ele nu sunt deloc ale mele, ci exprimă simpla dorinţă de a trece prin ceea ce au trecut alţii.

Dacă poveştile oamenilor din jurul meu sunt prea „individuale” şi nu au de fiecare dată happy-end, mie în schimb,

mi-au stat întotdeauna la îndemână duzinele de filme care rulează în variaţie liberă poveşti de succes despre indivizi care au reuşit în viaţă fie pentru că *o merită*, fie pentru că *au avut încredere în ei înşişi*. M-am îndopat astfel bine-bine cu scenarii despre iubiri perfecte care merg pe principiul „s-au văzut, s-au plăcut (datorită legilor fizicii – vezi teoria magnetilor – sau ale unei «chimii» inexplicabile), sunt oficalmente in a *relationship* până când unul din ei calcă aparent strâmb, întrerup temporar orice relaţie (se testează fie încrederea, fie iertarea în cuplul despărţit), se împacă (rezultat fie al încrederei, fie al iertării din cuplul reîntregit), *The End*: cuvinte de cele mai multe ori albe pe fundalul negru al genericului ne anunţă că tinerii îndrăgostiţi au trăit la fel de îndrăgostiţi până la adânci bătrâneţi (uneori cifre precise sunt oferite pentru o mai mare acurateţe şi credibilitate)”. Povestea sună bine, marile ecrane îmi demonstrează că până şi cele mai neatractive şi dispreţuite fete au parte, conform aceluiaşi scenariu, de „marea lor iubire”... şi uite că mie nu mi se întâmplă chiar aşa.

Mie nu mi se întâmplă să îmi întâlnesc ursitul în urma unei întâlniri aranjate de prietena mea cea mai bună, nici să fie băiatul care se mută la mine în bloc şi vine să îmi ceară nişte zahăr împrumut, nici prietenul cel mai bun din copilărie care mă cunoaşte mai bine ca oricine, nici iubitul din adolescenţă de care mă îndrăgostisem pentru prima oară, nici necunoscutul pe care îl întâlnesc la aceeaşi oră pe banca din parc citindu-şi misterios ziarul, nici băiatul care vine să îmi înapoieze telefonul pierdut, nici poliţistul care îl prinde pe hoţul care mi-a prădat apartamentul, nici hoţul care regretă amar că mi-a prădat apartamentul... nici, nici, nici... Aşa că sunt nefericită. Nu pentru că nu aş avea prieten, ci pentru că pe prietenul meu nu l-am întâlnit în niciuna din palpitatele situaţii enumerate anterior, ci în condiţii obişnuite, nedemne de un scenariu de film. Iar astfel pun nefericirea mea pe faptul că nu mi se întâmplă şi mie lucruri la fel de extraordinare ca şi protagonistei de pe ecran. Mă întristez pentru că nu împlinesc idealurile standard ale unui personaj de cinema. Oh, câtă naivitate!... Dar, la urma urmei, după ce tot suspin eu atâta?

După Visul American al unei vieţi lipsite de griji. Însă uit că lipsa de griji este adesea sinonimă cu lipsa lui Dumnezeu. În filmele de duzină, Dumnezeu este aproape complet exclus din ecuaţia complicată a vieţii, încrederea în forţele proprii, norocul sau destinul sunt cele care hotărăsc totul, banii şi succesul ajung să fie scopul ultim al individului, iar când vedem că totuşi acesta din urmă caută cu o sete instinctivă dragostea, vom rămâne dezamăgiţi la finalul peliculei să descoperim că ceea ce găseşte este o dragoste care se „face”, nu care se trăieşte.

Dar câţi dintre noi putem spune că ne întristăm cu adevărat când vedem cum se consumă iubirile pe ecran şi câţi dintre noi nu tânjim după o poveste de dragoste „ca în filme”? Cum să fii dezamăgit de o anormalitate duhovnicească atâta timp cât protagoniştii care se lasă împovăraţi de ea zâmbesc larg publicului crezând că au descoperit fericirea?... Noi le trecem cu vederea păcatul şi le reţinem aproape cu invidie fericirea de pe chip... Nu ne întristăm că marea poveste de iubire truchează o mare poveste despre desfrânare, ci devenim nefericiţi că nu avem şi noi parte de o fericire ca a lor... Uităm că e o fericire iluzorie şi ne supărăm pe Dumnezeu că ne fereste de ea!... Ne supărăm pe Dumnezeu că nu ne-a tras la xerox viaţa şi că ne-a făcut unici, în toate aspectele posibile.

Mă întreb acum dacă această manieră de a privi lucrurile trădează doar o teribilă naivitate din partea mea sau dacă nu este o complacere perfidă în convieţuirea cu păcatul? Oricare dintre acestea ar fi, m-am săturat. Punct.

Aşa că închid televizorul, pun deoparte DVDul, dau Cancel torrentului. Vreau să văd ce se întâmplă. Vreau să văd cum ar fi să îmi trăiesc viaţa *mea* cu universul, povestea *mea* cu ceilalţi, *Taina mea* cu Dumnezeu. Fără tăieturi cinematografice care să mă înveţe ce ar trebui să mă aştept să mi se întâmple.

✎ Dana Filaropol

Ideli de lectură

Valeriu Anania, *Rotonda plopilor aprinşi*, Editura Polirom, Bucureşti, 2009

carte de memorii cu reverberaţie duhovnicească prin însăşi fineţea cu care ni se înfăţişează figura unor mari personalităţi literare şi culturale din perioada interbelică sau postbelică... Am putea zice foarte potrivit că

între aceştia îl întrezărim pe omul care a căutat să se bucure de întâlnirea cu celălalt ca prezenţă vie. Aşa, de pildă, pentru autor, Argezi nu este apostatul răzvrătit sau poetul aflat „între credinţă şi tăgadă”, ci omul Argezi cu o bogată viaţă sufletească, vădind nobleţe, verticalitate de caracter, dar şi neputinţe, dureri, neobosite căutări. Anton Holban este mai mult decât şarmantul profesor de franceză care îi formează autorului Anania gustul pentru muzică şi îi încurajează activitatea literară. Fascinant este şi cum în poetul Vasile Voiculescu memorialistul citeşte o veritabilă ținută harismatică. În comuniune cu aceste suflete, autorul realizează o performanţă care depăşeşte cu mult sfera intelectuală: se proiectează involuntar, dar smerit, în mijlocul rotondei. De acolo, străluceşte privindu-şi prietenii - în duh (şi numai privindu-i fără căra dragostei îl poate lumina), prieteni care cândva i-au fost mentori culturali sau spirituali.

Ana-Maria Neag

Când te gândeşti că Sfânta Evanghelie este - pentru necunosători, clişestic deja - scrisoarea de dragoste a lui Dumnezeu pentru om, citind cartea lui Valeriu Anania, nu poţi să nu te bucuri, parafrazând, ca de o altă scrisoare de dragoste, de data aceasta a unui om către alt om şi chiar către posteritate. Păstrând proporţiile biblice, dragostea aceasta e atât de mare încât nu ascunde nimic, ci se relevă în totalitate. Iar ochiului ager şi penişei ascuţite a autorului nu le scapă nimic. Personajele sunt trecute prin filtrul unei descrieri complexe, de la calităţi până la defecte, şi asta pentru că autorul caută să înţeleagă nu numai personajul, ci mai ales persoana.

Astfel, Tudor Argezi are un caracter exploziv şi o gură spurcată, Marin Preda este cărat în spate acasă după o noapte de beţie, iar Ion Luca are maniere îndoielnice. Nume precum: Radu Gyr, Mihail Sadoveanu, Zorica Laţcu, Iuliu Haţieganu, Sandu Tudor, Ion Agârbiceanu, Dan Botta, Victor Eftimiu, Marietta Sadova, Barbu Slătineanu... apar datorită jocului de domino cu istoria şi amintirile. O scuză nobilă pentru scriitor de a recrea timpurile trecute antebelice sau postbelice cu personajele şi manierele sale. Dar ceea ce se remarcă cel mai mult, ca o esenţă tare a cărţii, este îmbinarea armonioasă dintre poezia şi teologia, în sensul lor empiric, ale autorului. Formaţia sa de poet făureşte cuvinte, dar cea de slujitor al lui Dumnezeu le spiritualizează, transformând fiecare pagină într-o delicată pentru suflet.

✎ Oana Laura Dâgă

Tu ai cuvintele vieţii veşnice

Tu, necuprins în cuvinte, căci Cuvântul eşti Tu.
Viaţa deasupra de sunet, doar Tu.
Miluieşte!
Carte necuprinsă, nescrisă a veşniciei,
Dragoste izvorâtă, izvorând...
început al dragostei,
doar Tu!

om sub povara cuvintelor deşarte,
cerşetor al veşniciei, al Adevărului,
eu sunt.

Tu pentru om, în om, ca Om,
Chemat în întuneric, neputinţă şi frig,
Biruind, doar Tu!
Nobleţe necuprinsă de minte omenească,
Suflu creator,
Mereu, Neîncetat,
Aici,
Cuvânt, Tu.
Tu ai,
Cuvinte!
Viaţă veşnică!
doar Tu!

✎ Carmen Luiza Budimir

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureşan, Oana Laura Dâgă.

Adresa ASCOR:
Biserica din Haşdeu 45
Cluj-Napoca

Redacţia FILOCALIA:
Piaţa Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567